

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

Oona Nybacka

Ilmastonmuutoksen vastaisen taistelun keulakuva

Greta Thunberg Helsingin Sanomien kolumneissa ja kolumnien
verkkokeskusteluissa

Markkinoinnin ja viestinnän akateeminen yksikkö
Digitaalisen median pro gradu -tutkielma
Viestinnän monialainen maisteriohjelma

Vaasa 2021

VAASAN YLIOPISTO**Markkinoinnin ja viestinnän akateeminen yksikkö**

Tekijä:	Oona Nybacka	
Tutkielman nimi:	Ilmastonmuutoksen vastaisen taistelun keulakuva: Greta Thunberg Helsingin Sanomien kolumneissa ja verkkokeskusteluissa	
Tutkinto:	Filosofian maisteri	
Oppiaine:	Viestinnän monialainen maisteriohjelma Digitaalinen media	
Työn ohjaaja:	Merja Koskela	
Valmistumisvuosi:	2021	Sivumäärä: 79

TIIVISTELMÄ:

Journalismen har en viktig roll i vårt samhälle: den förmedlar aktuell information och håller samhället informerat om saker som sker runt om i världen. Journalismen åstadkommer också ofta diskussion runt olika samtalsämnen, och den har också en speciell maktposition, eftersom den kan i princip välja vilka ämnen och till exempel personer den väljer att lyfta fram, och på vilka sätt den skriver om dem.

En person som fått mycket uppmärksamhet i journalismen runt världen är klimataktivisten Greta Thunberg. Thunberg har sedan några år tillbaka framkallat mycket diskussion, och hon och hennes åtgärder angående klimatförändringen skiljer kraftigt på åsikter.

Som syfte i denna forskning är att reda ut hur Greta Thunberg representeras i Helsingin Sanomats kolumner samt vilka reaktioner dessa representationer orsakar i kommentarerna i webbdiskussionerna i samband med kolumnerna. En kolumn är en text som typiskt för fram skribentens egna åsikter på ett känslöväckande sätt. Detta gjorde att kolumnerna passade bra som material för denna forskning, eftersom känslöväckande material ofta orsakar mångsidig diskussion i den hybrida medieomgivningen. Den känslöväckande stilen i kolumnerna ledde också till att kommentarerna ofta var skrivna på ett känslöväckande sätt. Som forskningsmetod användes diskursanalys där syftet var att söka fram representationer och attityder och specifika betydelser i kolumnerna samt analysera kommentarernas innehåll och dess argument.

I undersökningen kom det fram att kolumnerna fick igång diskussion om både Greta Thunberg och klimatförändringen, vilket var väntat eftersom klimatförändringen som ämne sågs vara kraftigt personifierat med Thunberg. Reaktionerna till representationerna om Greta Thunberg var både Greta-hyllande och Greta-dämpande oavsett om representationerna byggde på negativa eller positiva bilder om henne. Antalet Greta-hyllande kommentarer var alltid större än Greta-dämpande. Det vill säga att när Thunberg hyllades i kolumnen, blev hon också hyllad i kommentarerna, och när hon blev negativt representerad i kolumnen blev hon ändå också hyllad i kommentarerna i syfte att motarbeta de negativa representationerna och argumenten i Greta-dämpande kommentarerna.

AVAINSANAT: verkkokeskustelu, kolumnit, argumentointi, vaikuttaminen, Greta Thunberg, representaatio, diskurssianalyysi

Sisällys

1	Johdanto	5
1.1	Tavoite	6
1.2	Aineisto	8
1.3	Menetelmä	11
2	Journalismi – tiedonvälittäjä ja keskustelun luoja	13
2.1	Julkisen tilan merkitys journalismissa	13
2.2	Julkinen tila verkossa	15
2.3	Agenda setting ja journalismin vaikutusvalta	16
2.3.1	Mielipiteelliset tekstit journalismissa	18
2.3.2	Kolumni mielipiteellisenä tekstinä	19
2.4	Puheenaiheina Greta Thunberg ja ilmastonmuutos	20
2.4.1	Ilmastojournalismi	21
2.4.2	Henkilöityminen journalismin trendinä	22
2.4.3	Ilmastonmuutoksen ja Thunbergin yhteys	23
3	Digitaalinen vuorovaikutus	26
3.1	Hybridi mediatila ja affektit	27
3.2	Osallistava journalismi ja verkkokeskustelut	29
3.3	Argumentointi – uusi retoriikka	30
3.3.1	Digitaalinen retoriikka	32
3.3.2	Työkaluja retoriikan ja argumentoinnin analysointiin	32
3.4	Diskurssintutkimus avaa kielenkäytön merkityksiä	34
3.4.1	Intertekstuaalisuus ja kielenkäyttö	36
3.4.2	Representaatiot merkitysten luojina	37
3.4.3	Genret ja diskurssit	38
4	Greta Thunberg Helsingin Sanomien kolumneissa ja verkkokeskusteluissa	40
4.1	Thunbergin representaatiot kolumneissa	40
4.1.1	Vaativa, aikuisia ojentava kontrollifriikki	41
4.1.2	Autistinen lapsi, jonka kykyjä ja jaksamista on syytä kyseenalaistaa	42

4.1.3	Nuori ilmastoaktivisti, jonka rinnalla aikuiset näyttävät teineiltä	44
4.2	Komentointi kolumnien verkkokeskusteluissa	47
4.2.1	Greta-myönteiset kommentit	51
4.2.2	Greta-vastaiset kommentit	57
4.2.3	Greta-neutraalit kommentit	59
4.2.4	Ilmastonmuutosta korostavat kommentit	61
4.2.5	Ilmastonmuutosta vähättelevät kommentit	64
4.3	Yhteenveto	66
5	Päätäntö	71
	Lähteet	75

Kuviot

Kuvio 1.	Kommenttien jakautuminen kolumnikohtaisesti	48
Kuvio 2.	Kommenttien kokonaisjakauma	50

Taulukot

Taulukko 1.	Tutkimuksen aineisto	9
Taulukko 2.	Esimerkkejä argumentoinnin keinoista	33

1 Johdanto

Tämä tutkimus sai alkunsa kiinnostuksesta journalismia, sen vaikutusvaltaa, yhteiskunnallista keskustelua, digitaalista vuorovaikutusta sekä maailmanlaajuisesti puhututtavaa ilmiötä, eli ilmastonmuutosta kohtaan. Journalismin tehtävä on pitää yhteiskunta ajan tasalla maailman tapahtumista, ylläpitää ja kehittää yleissivistystä sekä tuoda yleiseen tietoisuuteen erilaisia asioita ja tapahtumia. Journalistiset mediat seuraavat taukoamatta maailman menoa ja tuottavat siitä inspiroituneena sisältöjä ajankohtaisista, merkittävistä ja mielenkiintoisista aiheista. Mediat tuottavat puheenaiheita ja alustavat jatkuvasti keskusteluja yhteiskunnassa jakamalla erilaisia sisältöjä, levittämällä tietoa, ottamalla kantaa politiikkaan ja muihin yhteiskunnallisiin aiheisiin, tuomalla esiin eri näkökulmia asioihin sekä esimerkiksi nostamalla julkisuuteen eri henkilöitä.

Journalististen medioiden voidaan nähdä olevan tietynlaisessa valta-asemassa, sillä ne voivat valita mihin aiheeseen tai tapahtumaan milloinkin tartutaan. Näiden valintojen kautta voidaan vaikuttaa siihen, mikä yhteiskunnassa milloinkin puhututtaa ja nousee yleiseksi keskustelunaiheeksi. Erityisen kiinnostavaa on se, *miten* journalismissa esitetään asioita ja henkilöitä, ja minkälaisia vaikutuksia sillä on julkiseen keskusteluun.

Kantolan (2012, s. 12) poliittista journalismia käsittelevässä tutkimuksessa todetaan, että uutiskriteerit ovat viime vuosikymmeninä muuttuneet, kun uutisissa kiinnostavat niiden yhteiskunnallisen merkityksellisyyden lisäksi henkilöt. Kantola kirjoittaa, että toimittajan työhön kuuluu esittää yhteiskunnallisesti tärkeitä asioita ja tapahtumia sillä tavalla, että ne kiinnostaisivat ihmisiä. Hänen mukaansa yksi keino lisätä uutisen mielenkiintoisuutta on henkilöityminen.

Yksi mielenkiintoinen esimerkki henkilöitymisestä liittyy uutisointiin ilmastonmuutoksesta. Ilmastonmuutoksesta uutisointi on parin viime vuoden aikana tehnyt ruotsalaisesta ilmastoaktivisti Greta Thunbergistä erittäin tunnetun. Thomsen (2019) kirjoittaa, että Thunbergistä tuli tunnettu hänen aloitettuaan elokuussa 2018 koululakon ilmaston hyväksi. Thomsenin mukaan Thunberg päätti silloin osoittaa mieltä Ruotsin eduskunnan

edessä kerätäkseen huomiota ilmastonmuutokselle ja herätelläkseen Ruotsin poliitikkoja asettamaan maan ilmastotavoitteet Pariisin ilmastopöytäkirjan mukaiseksi. Tieto koululakosta levisi nopeasti ja keräsi osallistujia ympäri maailmaa, jolloin myös Thunbergin tunnettuus kasvoi nopeasti. Thunbergistä on lyhyessä ajassa tullut maailmanlaajuisesti tunnettu ja vaikuttava ilmastoaktivisti.

Thunberg on saanut paljon maailmanlaajuisesta medianäkyvyyttä, ja hän on alusta alkaen ollut henkilö, joka on saanut aikaan paljon keskustelua. Hän ja hänen toimintansa jakavat mielipiteitä sekä puolesta että vastaan. Hänestä muodostuneet mielipiteet ovat todennäköisesti hyvin pitkälti journalististen medioiden kautta rakentuneita, mikä kertoo journalismin merkittävästä ja vaikutusvaltaisesta tiedonvälittäjän ja mielipidevaikuttajan roolista yhteiskunnassa.

1.1 Tavoite

Tämän tutkimuksen tavoitteena on selvittää, miten Greta Thunberg on esitetty Helsingin Sanomien kolumneissa sekä millä tavalla kyseiset esitykset mahdollisesti heijastuvat kolumnin yhteydessä käytyyn verkkokeskusteluun. Esityksiä lähestytään tarkastelemalla kolumneissa ja kommentteissa käytettyjä kielellisiä ilmaisuja ja argumentteja ja niiden kautta välitettyjä asenteita. Heinosen ja Kakkuri-Knuutilan (2015, s. 297) mukaan myönteistä tai kielteistä asennetta jotain asiaa kohtaan voidaan luoda kielellisin keinoin sekä argumentaation yhteydessä että ilman argumentteja.

Tutkimuskysymykset on muotoiltu seuraavanlaisesti:

1. Mistä kolumneissa puhutaan, kun puhutaan Thunbergistä?
2. Miten ja mihin verkkokeskusteluissa otetaan kantaa?
3. Minkälainen yhteys kolumneilla ja verkkokeskusteluilla on?

Ensimmäisen tutkimuskysymyksen tarkoituksena on selvittää, keskitytäänkö kolumnissa Thunbergiin henkilönä, hänen toimintaansa vai siihen mitä hän edustaa. Näiden havaintojen kautta saadaan osviittaa siitä, minkälaista kuvaa Thunbergistä, hänen toiminnastaan tai hänen edustamastaan asiasta halutaan kolumnissa rakentaa. Havaintojen tulkinnaassa tärkeässä asemassa ovat niissä käytetyt kielelliset ilmaisut, jotka viimeistelevät esityksen ja sen merkityksen.

Toiseen tutkimuskysymykseen vastataan kartoittamalla kolumnien verkkokeskustelujen herättämiä reaktioita eli sitä, mihin ja millä tavalla verkkokeskustelussa otetaan kantaa kolumnissa esitettyihin asioihin. Kommentit jaotellaan eri kategorioihin sen perusteella, mitä ne käsittelevät, ja sen jälkeen kommentteja ja niissä esiintyvää argumentointia sekä kielellisiä ilmaisuja analysoidaan tarkemmin.

Kolmannessa tutkimuskysymyksessä haetaan vastauksia siihen, minkälainen yhteys kolumnilla ja sen yhteydessä käydyllä verkkokeskustelulla on. Tämä selviää kommenttien jaottelukategorioiden kautta, jotka selittävät mitä kommentteissa käsitellään ja onko asia linjassa kolumnin kanssa vai ei.

Aihetta on tärkeä tutkia, sillä journalistilla on valtaa säädellä sitä, miten kolumnissa esitetään asioita, tapahtumia sekä henkilöitä. Kolumnit ja niiden sisältö saattavat näin ollen vaikuttaa yleisön mielipiteiden muodostumiseen. Julkisen sanan neuvoston (2019) journalistin ohjeet ovat olemassa journalistin itsesääntelyä varten. Ohjeissa journalistia veloitetaan muun muassa pyrkimään totuudenmukaiseen tiedonvälitykseen. Journalistin tulee pysyä työssään objektiivisena, mutta kolumnille on kuitenkin tyypillistä, että journalisti edustaa itseään ja tuo esiin nimenomaan omia näkemyksiään. Kolumni on perinteisesti kannanotto. Näin ollen objektiivisuuden vaaliminen ei välttämättä ole kolumnin kohdalla yhtä tärkeässä roolissa kuin esimerkiksi perinteistä uutisartikkelia kirjoittaessa.

Greta Thunberg toimii tässä tutkimuksessa tapausesimerkkinä ja on oivallinen kohde tälle tutkimukselle, sillä hän jakaa radikaalisti mielipiteitä ja on usein keskustelun kohteena, kun puhutaan ilmastonmuutoksesta, joka on aiheena laajasti keskusteltu, kiistelty sekä tunteita herättävä. Mielenkiintoista on myös se, että hänestä muodostuneet mielipiteet rakentuvat oletettavasti myös maailmanlaajuisesti puhututtavan ilmastonmuutosaiheen kautta.

Rantsilan (2018, s. 31) mukaan suurimmassa osassa aikaisemmista tutkimuksista, joissa on tutkittu internetin eri alustoilla käytyä julkista keskustelua, on fokus hyvin pitkälti keskittynyt eri sosiaalisen median alustoihin, erityisesti Twitteriin ja Facebookiin. Hänen mukaansa perinteisempiä verkkokeskusteluja, kuten keskustelufoorumeita ja valtavirran kommenttipalstoja on 2010-luvulla tutkittu vähän. Perinteiset verkkokeskustelut ovat kuitenkin yhä aktiivisia, jonka vuoksi niillä on edelleen paikkansa tutkimuskohteena. Kolumneja taas on tutkittu ylipäättänsä suhteellisen vähän. Kolumnien tutkimus on tähän asti keskittynyt enimmäkseen esimerkiksi niissä piilevien diskurssien esille tuomiseen – ei kolumnien vaikutukseen yleisöönä mielipiteellisenä tekstinä. Kolumnien ja niitä seuraavien verkkokeskustelujen yhteyttä ei siis aiemmin juurikaan olla tutkittu, mikä tarkoittaa, että tämä tutkimus täydentää osittain tätä tutkimusaukkoa.

1.2 Aineisto

Aineistoksi valittiin kolme Greta Thunbergiä käsittelevää kolumnia sekä niiden yhteydessä käydyt verkkokeskustelut Helsingin Sanomien verkkosivuilta. Tutkimuksen aineistoksi valitut kolumnit ovat Helsingin Sanomien toimittajien kirjoittamia mielipiteellisiä tekstejä, joissa he ottavat kantaa Greta Thunbergiin, hänen toimiinsa ilmastoaktivistina sekä asenteisiin tätä kokonaisuutta kohtaan.

Kolumnit kerättiin Helsingin Sanomien kotisivujen Mielipide-osiosta, jossa julkaistaan pääkirjoituksia, kolumneja ja lukijoiden kirjoittamia mielipidekirjoituksia. Haku rajattiin Mielipide-osion julkaisuihin ja hakusanalla ”Greta Thunberg” oli 18 osumaa. Kaikki 18

kirjoitusta käsittelivät ilmastonmuutosta tai muita ympäristöasioita, ja niissä vähintäänkin mainittiin Greta Thunberg.

Kolumnien yhteydessä on kommentointimahdollisuus. Kommentit ovat osa tutkimuksen aineistoa. Aineistoksi valittujen kolumnien yhteydessä olevalla keskustelualueella esiintyi määrältään vaihtelevasti kommentteja. Taulukossa 1 on eritelty tutkimuksen aineisto.

Taulukko 1. Tutkimuksen aineisto

Journalisti	Julkaisupäivämäärä	Kolumnin otsikko	Kommentit keskustelussa	Koodi
Saska Saarikoski	24.2.2019	Vakavakasvoinen Greta Thunberg on kuin itse tulevaisuus, joka on tullut vaatimaan meitä tilille – Mutta miten 16-vuotias kestää tällaisen kuorman?	114	HS.1
Petja Pelli	17.12.2019	Greta Thunberg saa aikuiset näyttämään teineiltä	48	HS.2
Marko Junkkari	17.2.2019	Aikuistenkin on aika ahdistua ilmastokriisistä	119	HS.3

Taulukossa 1 listatut kolumnit valittiin aineistoon sen perusteella, että niissä käsiteltiin Greta Thunbergiä ja ilmastonmuutosta. Myös se, että kolumniin liittyen sivulla oli käyty suhteellisen paljon keskustelua, oli tutkimukselleni oleellista aineistoa kerätessä, sillä

tutkin kielellisiä ilmaisuja ja niiden kautta välittyviä asenteita kolumneissa ja niiden välitymistä kolumnin yhteydessä käytyihin verkkokeskusteluihin.

Helsingin Sanomat eli HS on Suomen päivittäin ilmestyvistä sanomalehdistä kokonaisuutena ylivoimaisesti suurin (Media Audit Finland, 2020). Helsingin Sanomat tavoittaa päivittäin runsaasti lukijoita sekä printtilehtensä että verkkojulkaisujensa kautta. HS:ltä odotetaan sen vahvan yhteiskunnallisen aseman vuoksi neutraalia, luotettavaa ja korkeatasoista journalismia. Tämä tekee HS:stä vaikutusvaltaisen uutismedian, jonka uutisointityylillä voi olla vaikutuksia ihmisten asenteisiin ja näkemyksiin sekä esimerkiksi julkisen mielipiteen muodostumiseen.

Helsingin Sanomat (2020a) kertoo verkkosivuillaan haluavansa *luoda Suomen parasta keskustelua*, jonka vuoksi uutismedia tarjoaa kommentointimahdollisuuden julkaisemiensa artikkeleiden yhteydessä. HS:n mukaan keskustelu vie maailmaa eteenpäin: kun ihmiset vaihtavat ajatuksia ja näkemyksiä keskenään, auttaa se ymmärtämään, miten muut näkevät maailman. Helsingin Sanomat painottaa, että keskustelussa esitetyn kritiikin toivotaan olevan rakentavaa ja argumentoinnin hyvää, sillä sellaisella keskustelulla on positiivisia vaikutuksia yhteiskunnalliseen päätöksentekoon. Helsingin Sanomat toivoo myös, että kommentit esitettäisiin aina rakentavalla tavalla, jotta ne lisäisivät ymmärrystä.

Helsingin Sanomien verkkokeskustelupalstat ovat uutismedian valvonnan alla, sillä keskustelua seurataan ja tarvittaessa moderoidaan. Helsingin Sanomat (2020a) kertoo, että artikkelien kommentit ovat osa verkkojulkaisua, eikä niitä lähtökohtaisesti poisteta muissa kuin poikkeustapauksissa. Uutismedia onkin laatinut artikkeleille kommentointiohjeet, joita kommentoijien tulee noudattaa osallistuessaan keskusteluun. Helsingin Sanomat kertoo julkaisevansa puheenvuoroja, jotka ovat rakentavia, kohteliaita ja perusteltuja. Yksinkertaistettuna säännöt on kiteytetty seuraavanlaisesti:

”Lue juttu ja kommentoi vain sen aihetta.

- Perustele näkemyksesi.
- Varmista, että esittämäsi tiedot pitävät paikkaansa.
- Ole kohtelias ja rakentava.
- Älä nälvi, ivaa, leimaa tai vääristele.” (Helsingin Sanomat, 2020a)

Helsingin Sanomien (2020a) artikkeleita voi kommentoida ainoastaan kirjautumalla HS:n verkkopalveluun. HS myös kannustaa käyttämään kommentoimissa omaa nimeä nimenmerkin sijaan, sillä HS uskoo omalla nimellä esiintymisen nostavan keskustelun tasoa. Osaa artikkeleista on mahdollista kommentoida vain omalla nimellä. Kaikkia tämän tutkimuksen aineiston kolumneja pystyy kommentoimaan sekä omalla nimellä että nimenmerkillä.

1.3 Menetelmä

Tarkastelemalla Helsingin Sanomien Greta Thunbergiä käsitteleviä kolumneja ja niissä esiintyviä kielellisiä ilmaisuja selvitetään, millä tavalla Helsingin Sanomien kolumneissa esitetään nuori ja maailmanlaajuisesti vaikuttava ilmastoaktivisti. Verkkokeskustelun kommentoimissa esiin nostettujen asioiden ja niissä esiintyvien asenteiden kautta pohditaan kolumnien ja verkkokeskustelujen mahdollista yhteyttä.

Aihetta lähestytään diskurssianalyysin kautta selvittäen, minkälaisia kielellisiä ilmaisuja Greta Thunbergistä ja hänen toiminnastaan kolumneissa käytetään ja minkälaisia esityksiä hänestä pyritään rakentamaan. Suonisen (1999, s. 18) mukaan diskurssianalyttisessä lähestymistavassa halutaan tuoda esiin se, miten tarkastelussa oleva toimija tuo esittämänsä asian kielellisten ilmaisujen kautta käsitettäväksi. Kielellisten ilmaisujen kautta selvitetään, mitä asioita Thunbergistä nostetaan esille, minkälaisella tyylillä hänestä kirjoitetaan ja miten hänen puolestaan tai häntä vastaan argumentoidaan: tekstistä tehdyt Thunbergiä koskevat nostot pilkotaan osiin ja niitä analysoidaan niiden tarkempien merkitysten selvittämiseksi.

Samaa menettelytapaa noudatetaan verkkokeskusteluiden kommenttien analysoinnissa. Ennen kommenttien varsinaista analysointia kommentit jaotellaan niissä käsitellyn aiheen mukaan (esim. keskittykö kommentti Thunbergiin vai ilmastonmuutokseen). Tämän jälkeen kommentit jaotellaan vielä niissä esiintyvän asenteen mukaan (esim. onko kommentti asenteeltaan Greta-vastainen vai Greta-myönteinen). Kun sekä kolumneissa että kommentteissa esiintyvät Thunbergiä koskevat esitykset ja asenteet on määritelty, vertaillaan niistä tehtyjä johtopäätöksiä toisiinsa tarkoituksena selvittää, onko kolumneista välittyneellä asenteella ja tavalla kirjoittaa Thunbergistä yhteyttä verkkokeskustelun sisältöön, sävyyn ja argumentointiin.

Tarkastelu perustuu siihen, että samaa ilmiötä voidaan tarkastella monesta eri näkökulmasta. Diskurssianalyysin avulla ei siis pyritä saavuttamaan yhtä ainoaa oikeaa tulkintaa tai vastausta, vaan menetelmän avulla voidaan nostaa esille erilaisia kontekstista riippuvaisia kuvauksia ja selityksiä, ja näin ollen tarkastella niiden merkityksiä (Suoninen, 1999, s. 18). Tässä tutkimuksessa keskitytään nimenomaan kielenkäytön tutkimiseen ja sen tulkitsemiseen, jotta kolumneissa sekä verkkokeskusteluissa esiintyvien asenteiden mahdollisia yhteyksiä voitaisiin selvittää.

2 Journalismi – tiedonvälittäjä ja keskustelun luoja

Journalismilla on merkittävä tiedonvälittäjän rooli yhteiskunnassamme. Sen tuottama sisältö ulottuu nykypäivänä maantieteellisten rajojen yli ja leviää maailman digitalisoitumisen myötä laaja-alaisesti yhä helpommin ja nopeammin. Tieto saavuttaa nopeammin suurempia yleisöjä ja näin ollen sen vaikuttamismahdollisuudet ovat laajentuneet.

Vosin (2018, s. 3) mukaan, journalismin käsite voidaan määritellä monin eri tavoin ja sitä voidaan tarkastella laajemmin tai erotellen tarkemmin sen yksityiskohtia ja eri ominaisuuksia. Vosin mukaan, laajemmin nähtynä journalismi voidaan määritellä bisnekseksi tai ammatiksi, joka tuottaa ja levittää jatkuvasti ajankohtaista tietoa perustuen yleisön mielenkiinnonkohteisiin sekä yleisesti tärkeisiin aiheisiin. Tämän määritelmän mukaan journalismi koostuu kokonaisuudessaan eri instituutioiden, kuten eri medioiden kokoonpanosta, joiden tehtävänä on välittää hajanaiselle, yleensä anonyymille yleisölle todentukaista ja relevanttia informaatiota sekä samalla avoimesti osallistaa yleisöjä julkisella tasolla tärkeäksi koettuun keskusteluun.

2.1 Julkisen tilan merkitys journalismissa

Julkisella tilalla on tärkeä rooli journalismissa. McNair (2018, s. 149) avaa julkisen tilan (*public sphere*) käsitettä ja kertoo sen olevan yksi median ja kulttuurin sosiologian merkittävimmistä käsitteistä. Hänen mukaansa julkisen tilan käsite tarjoaa erityisesti journalismin tutkimuksessa teoreettisen viitekehyksen sille, miten uutismedian roolia yhteiskunnassa arvioidaan ja millä tavalla se koetaan.

McNair (2018, s. 149) kirjoittaa, että julkinen tila on alkujaan saksalaisen sosiologi Jurgen Habermasin luoma käsite, joka yksinkertaisesti määriteltynä tarkoittaa yhteistä keskustelutilaa, jossa yhteisö jakaa informaatiota keskenään ja keskustelee aiheista, jotka edistävät demokratian toteutumista yhteiskunnassa. Asiat, joita julkisessa tilassa ruoditaan, käsittelevät McNairin mukaan esimerkiksi poliittisia tai muulla tavalla yhteiskunnallisesti

tärkeitä aiheita, joiden myötä syntyy usein debatteja, jotka vaikuttavat esimerkiksi poliittisten prosessien etenemiseen. Hän kirjoittaa, että julkisen tilan keskustelunaiheet saavat usein alkunsa journalismin kautta tai esimerkiksi lukijoiden julkisten kannanottojen, blogien, twiittien ja erilaisten verkkokeskusteluiden alustamana. Tämän tutkimuksen kohteena olevien kolumnien voidaan ajatella alustavan yhteiskunnallista keskustelua, joka toteutuu kolumnien verkkokeskustelupalstoilla.

Kuneliuksen ja Väliiverrosen (2011, s. 226) mukaan keskustelu politiikan ja muun yhteiskunnallisen toiminnan medioitumisesta on ollut 2010-luvulla nousussa. Heidän mukaansa näissä keskusteluissa on pohdittu sitä, onko journalismilla ja medialla tekemistä sen kanssa, mitä asioita ja aiheita politiikassa käsitellään, ja tehdäänkö politiikkaa median välittämien viestien varassa. Kuneliuksen ja Väliiverrosen mukaan asiaan on olemassa ainakin kaksi erilaista näkemystä: pessimistinen näkemys ei näe journalismin toteuttavan kriittisen julkisuuden luomisen tehtävää, kun taas optimistisen näkemyksen mukaan itsenäinen, aggressiivinen ja jopa röyhkeä journalismi ylläpitää politiikan avoimutta ja monipuolisuutta.

McQuailin (2013, s. 42) mukaan julkisen tilan ominaisuuksiin kuuluu, että kaikilla tulisi olla sinne vapaa pääsy, eli kenen tahansa tulisi pystyä ottamaan osaa julkisessa tilassa syntyvään keskusteluun. Helsingin Sanomien verkkokeskustelujen kommentointi on mahdollista vain kirjautumalla HS:n verkkopalveluun, joten julkisen tilan täydellistä muodostumista siellä voidaan kyseenalaistaa, koska keskusteluun osallistuminen on siten rajoitettua. McQuail (2013, s. 42) painottaa myös, että julkisen tilan toteutumisen kannalta on sen julkisen luonteen lisäksi tärkeää, että keskusteluun osallistuva joukko ihmisiä on riittävän sivistynyt, perehtynyt aiheeseen tai kiinnostunut siitä, jotta keskustelu voisi olla mahdollisimman rakentavaa. Hän lisää, että julkisessa tilassa tulisi noudattaa sananvapautta, jotta julkinen mielipide voisi muodostua.

McQuail (2013, s. 43) sanoo journalismin roolin julkisen tilan rakentumisessa olevan tärkeä. Hänen mukaansa se aikaansaa ja ylläpitää julkista keskustelua, kierrättää mielipiteitä ja ideoita, edistää vapaata ja monipuolista keskustelua sekä tuo kansalaisia ja poliittisia päättäjiä lähemmäs toisiaan. Vos (2018, s. 8) määrittelee journalistisen työn olevan ikään kuin julkisen tilan kulmakivi, sillä se antaa kipinää erilaisille keskusteluille sekä tuo niihin rakennetta. Vos kirjoittaa, että journalistinen sisältö ja siitä kumpuava keskustelu ovat sosiaalisella tasolla merkittäviä asioita, jotka edistävät yleistä hyvää: Journalismi yhdistää ihmisiä maailman eri tapahtumiin ja niistä syntyviin keskusteluihin, joiden myötä maailmamme muuntautuu ja elää.

2.2 Julkinen tila verkossa

Julkinen tila pätee myös verkkoympäristössä, mutta se millä tavalla, ei ole täysin yksiselitteistä. Papacharissi (2002, s. 9) pohtii internetin ja julkisen tilan yhteyttä. Hänen mukaansa internet ja sitä ympäröivä teknologia tarjoavat uusia mahdollisuuksia ja alustoja julkisen tilan muodostumiselle. Papacharissin mukaan samanaikaisesti kehittyvä teknologia tuo mukanaan asetelmia, jotka saattavat vahvistaa tai vastavuoroisesti heikentää tämän potentiaalia.

Papacharissi (2002, s. 9) painottaa, että internetin tietyt ominaisuudet, kuten sen varastoima ja aina saatavilla oleva valtava tiedonmäärä, täydentää ja rikastuttaa poliittista keskustelua yhteiskunnassa. Hän kirjoittaa, että on kuitenkin tärkeä huomioida, ettei kaikilla, syystä tai toisesta, ole pääsyä internetiin tai samoihin tiedonlähteisiin eikä myöskään uusmedianlukutaito ole kaikilla samalla tasolla. Lisäksi internet mahdollistaa keskustelun kahden maantieteellisesti toisistaan hyvin kaukana sijaitsevan ihmisen välillä, mutta internetillä on myös usein poliittista diskurssia hajauttava vaikutus (Papacharissi, 2002, s. 9). Kun puhutaan internetin käyttäjistä, on myös heillä valta valita, missä he keskustelivat ja kenen kanssa. Krusen, Norrisin ja Flinchumin (2018, s. 65) mukaan käyttäjien todetaan usein hakeutuvan keskustelualustoille ja -yhteisöihin, joissa jo alun perin vallitsee

samanhenkinen ja heidän omaan arvomaailmaansa sopiva keskustelukulttuuri. Paasonen (2014, s. 24) mukaan myös tunneintensiteetti ohjaa käyttäjiä tietyille keskustelualustoille, keskusteluketjuihin ja ryhmiin. Internetiä ei siis automaattisesti nähdä täydellisenä alustana julkisen tilan muodostumiselle, mutta siinä nähdään sille paljon potentiaalia.

2.3 Agenda setting ja journalismin vaikutusvalta

Agenda setting -teoria (suom. päiväjärjestysteoria) on ollut jo vuosikymmenten ajan journalismin tutkijoiden tarkastelun kohteena, ja sen tutkiminen on saanut jatkoa internetin ja sosiaalisen median tuodessa uusia asetelmia sen tutkimuskentälle. Wantan ja Alkazemin (2018, s. 189) mukaan Agenda setting -teorian ja sen puitteissa tehtyjen satojen tutkimusten mukaan journalismilla on merkittävä valta-asema koska se pystyy valitsemaan, mitä aiheita uutisissa ja journalismissa käsitellään. Sheaferin (2007, s. 22–24) mukaan mediatutkimuksessa ei keskitytä enää pelkkään sisältöjen tarkasteluun (*first-level agenda setting*), sillä nykyään huomioidaan myös se, miten media neuvoo ajattelemaan jostakin asiasta (*second-level agenda setting*). Aiheet ja asiat, joita journalismi käsittelee ja korostaa, näyttävät Wantan ja Alkazemin (2018, s. 189) mukaan kuluttajille yhteiskunnallisesti tärkeinä aiheina. Heidän mukaansa agenda settingin vaikutusten on todettu olevan merkittäviä, sillä ne ohjaavat yhteiskunnallista keskustelua ja sitä kautta myös poliittista päätöksentekoa.

Wantan ja Alkazemin (2018, s. 189) painottavat, että vaikka jo varhaisissa agenda settingin vaikutuksiin keskittyneissä tutkimuksissa medialla todettiin olevan merkittäviä yhteiskunnallisia vaikutuksia, tiedostettiin myös se, että agenda setting ei vaikuta kaikkiin yksilöihin yhtä paljon tai samalla tavalla. Heidän mukaansa nämä erot liittyvät itse yksilöihin sekä mediassa käsitellyiden aiheiden ominaisuuksiin: Jos aihe on hyvin abstrakti ja vaikeasti ymmärrettävä, ei sen viesti myöskään ole yhtä vaikuttava kuin konkreettisempi ja helpommin käsiteltävä aihe olisi. Kun taas puhutaan yksilöistä, ohjailee Wantan ja Alkazemin mukaan agenda settingin vaikuttavuutta esimerkiksi yksilön oma kiinnostus käsiteltävää aihetta kohtaan. Wantan ja Alkazemin (2018, s. 189) mukaan yksilö, joka on

vahvasti kiinnostunut politiikasta ja kuluttaa runsaasti poliittista mediasisältöä näin ollen useimmiten myös omaksuu median sanomaa helpommin, kun taas yksilö, joka seuraa politiikkaa mediassa saman verran, mutta suhtautuu sisältöön kriittisemmin, ei ole yhtä altis näille vaikutuksille.

Myös yksilön tiedonjanoilla on Wantan ja Alkazemin (2018, s. 190) mukaan kytkös agenda settingin vaikutuksiin, sillä tietoa haetaan usein nimenomaan medialähteistä, ja näin ollen hyvin tiedonjanoiset yksilöt ovat myös alttiimpia median vaikutuksille. He painottavat, että on myös huomionarvoista, että nämä vaikutukset voivat vahvistua mediassa syntyneiden ihmistenvälisen keskustelujen myötä, jos yksilö altistuu keskusteluissa median agendalle toistuvasti.

Mistä median agenda sitten on peräisin? Wantan ja Alkazemin (2018, s. 191) mukaan aikaisimmissa tutkimuksissa, joissa on selvitetty USA:n presidenttien ja median välistä suhdetta, on todettu, että esimerkiksi presidentin persoonallisuus on tekijä, joka saattaa vaikuttaa siihen, miten presidentti esitetään mediassa ja minkälaisia asioita hänestä tuodaan esille. Tähän nojaten myös tässä tutkimuksessa on syytä kiinnittää huomiota siihen, millä tavalla Helsingin Sanomien kolumneissa tuodaan Thunbergiä esille ja vaikuttaako se kolumnin alla syntyneeseen keskusteluun.

Aikaisempi medioiden yleisötutkimus on useimmiten käsitellyt mediaesitysten, niiden tuotannon ja erityyppisten sisältöjen vaikuttavuuteen liittyen. Kyseisissä tutkimuksissa on Niemisen ja Pantin (2012, s. 136–137) mukaan selvitetty sitä, *miten* media vaikuttaa yleisöön. Heidän mukaansa yleisötutkimuksessa yleinen näkökulma on, että yleisö toimii aktiivisena sisällöntuottajana, sillä jatkuvasti kehittyvä digitaalisuus tuo lisää vuorovaikutusmahdollisuuksia ja uusia keinoja, joiden kautta yleisö voi osallistua aktiivisemmin.

Mediasisältöjen tulkitseminen ja merkityksellistäminen, eli sisällön vaikutus yleisöön nähdään Niemisen ja Pantin (2012, s. 175) mukaan rakentuvan eri verkostojen vuorovai-

kutuksessa. Sillä he tarkoittavat, että median sisällöt ja sen välittämät viestit eivät välttämättä uppoa yleisöön suoraan, vaan mielipiteen muodostaminen vaatii usein vuorovaikutteista ja rakentavaa keskustelua aiheen ympärillä.

2.3.1 Mielipiteelliset tekstit journalismissa

Kuten aiemmin mainittu, on journalismin keskeisimpiä tehtäviä aikaansaada ja elävöittää yhteiskunnallista keskustelua julkisessa tilassa nostamalla esiin uusia ja erilaisia näkökulmia sekä ääniä, jotta keskustelut olisivat mahdollisimman hedelmällisiä. Uutismedian mielipideosiossa uutismedia välittää erilaisia näkemyksiä lukijoilleen esimerkiksi pääkirjoitusten, kolumnien ja lukijoiden kirjoittamien kannanottojen kautta. Eli vaikka journalistinen sisältö on pääosin objektiivista, luo muun muassa pääkirjoitukset ja kolumnit mahdollisuuden ottaa kantaa tuomalla esille henkilökohtaisia tai kyseisen median edustamia näkemyksiä.

Thomasin (2018, s. 397) mukaan pääkirjoituksia luonnehditaan yleensä uutismedian institutionaaliseksi ääneksi. Ne julkaistaan yleensä nimettöminä ja niiden anonyymejä kirjoittajia on luonnehdittu esimerkiksi uutismedian sydämeksi, sieluksi ja omatunnoksi. Kolumni taas on pääkirjoituksen alalaji, ja se julkaistaan pääkirjoituksen tyylistä poiketen toimittajan omalla nimellä, jonka vuoksi sen voidaan olettaa edustavan toimittajan omaa mielipidettä ja näkemystä käsiteltävästä asiasta (Thomas, 2018, s. 397). Kuneliuksen ja Väliiverrosen (2011, s. 231) mukaan journalismin juttutyypit ovat monipuolistuneet viime vuosikymmenien aikana, ja mielipidejutut ovat siinä samassa kasvattaneet suosiotaan. Heidän mukaansa kyseisten muutosten myötä, journalisteilla on nykyään entistä enemmän tilaa kirjoittaa arvioivampia kirjoituksia.

2.3.2 Kolumni mielipiteellisenä tekstinä

Tämän tutkimuksen aineistoksi valitut kolumnit ovat Helsingin Sanomien toimittajien kirjoittamia tekstejä, jossa he ottavat kantaa Greta Thunbergiin, hänen toimiinsa ilmastoaktivistina sekä asenteisiin tätä kokonaisuutta kohtaan. Thomas (2018, s.398) painottaa, että kolumnille tyypillistä on, että kolumnisti tuo vahvasti esiin omaa mielipidettään ja näkemystään jostain tietystä aiheesta. Kun kolumnisti kirjoittaa omalla nimellään edustaa hän näin ollen itseään, mutta hänen asemansa takia voidaan pohtia, edustaako kolumnistin mielipide myös Helsingin Sanomien instituutionaalista mielipidettä uutismedian julkaistessa kyseisen kolumnin.

Pietilän (2008) mukaan kolumnien genre rantautui aikanaan Suomeen Amerikasta ja otti palstatilaa suomalaisissa medioissa vasta 1960-luvulla. Hän luettelee kolumnin tyypipiirteiksi esimerkiksi kirjoittajan omalla nimellä esiintymisen, jonka yhteyteen on yleensä liitetty valokuva kirjoittajasta.

Pietilän (2008, s. 82–85) mukaan kolumneja on tutkittu Suomessa vähän, minkä vuoksi hän on nostanut esiin väitöskirjassaan suomalaisia sekä ulkomaalaisia määritelmiä kolumnien ominaisuuksista. Kyseisissä määritelmissä nousee esiin muun muassa kolumnien persoonallinen luonne ja minäkeskeisyys, millä tarkoitetaan kolumneille ominaista henkilökohtaisen mielipiteen esittämistä. Kolumnien kirjoitustyyli on Pietilän mukaan kantaaottava ja usein rohkea, ja näin ollen kolumnien todetaan herättävän paljon tunteita, koska niiden aiheet käsittelevät usein ajankohtaisia asioita liittyen taiteeseen, politiikkaan, uskontoon tai esimerkiksi perhe-elämään (Pietilä, 2008, s. 82–85).

Rentolan (2010, s. 111–113) mukaan kolumneissa kielenkäyttö on yleensä värikästä, ja niissä käytetään paljon monivivahteisia ilmaisuja, joilla kirjoittaja pyrkii vahvistamaan ja perustelemaan omaa mielipidettään. Värikäs kieli näkyy kolumneissa usein näppäränä kielenkäyttönä, jossa käytetään rohkeitakin ilmaisuja esitettyinä esimerkiksi metaforien avulla. Rentolan mukaan kolumnin rajat ovat häilyvät, ja se voi muistuttaa kirjoitustyyliään muita tekstilajeja, tämän vuoksi kolumnin funktio on jokseenkin sumentunut, mutta

sen perimmäinen tarkoitus, eli tarkoituksellinen pyrkimys vaikuttaa, on säilynyt. Rentola, tarkentaa, että kolumnissa esiintuodulla rohkealla kannanotolla saadaan yleensä aikaan keskustelua, jonka kautta kolumnin funktio, eli vaikuttaminen, pääsee toteutumaan. Koska kolumnin tarkoitus on vaikuttaa sekä aikaansaada keskustelua, on värikäs ja rohkea kielenkäyttö tämän tutkimuksen aineistossa odotettavaa, sillä tällaiset ilmaisut herättävät usein huomiota, tunteita ja sitä kautta keskustelua.

2.4 Puheenaiheina Greta Thunberg ja ilmastonmuutos

Kuten aiemmin jo mainittu, on Greta Thunbergistä tullut muutamassa vuodessa maailmanlaajuisesti vaikuttava ja tunnettu ilmastoaktivisti. Vieraillessaan TEDxStockholm-tapahtumassa vuonna 2018 Thunberg kertoo kuulleensa ensimmäistä kertaa ilmastonmuutoksesta 8-vuotiaana. TEDxStockholm on tapahtuma, jossa esiintyy erilaisia puhujia jakaen ideoita ja tietoa vaihtelevin aihein. Tapahtumassa hän avaa sitä, miten ilmastoaktivismista tuli hänen elämäntehtävänsä: Hän kertoo jo vuosia sitten ihmetelleensä, kuinka ilmastonmuutoksesta uutisoitiin jatkuvasti, mutta yhteiskunta, poliitikot tai ihmiset hänen ympärillään eivät juurikaan puhuneet aiheesta, saati sitten tehneet mitään asian eteen. 11-vuotiaana Thunberg kertoo sairastuneensa masennukseen, ja myöhemmin hänellä todettiin Aspergerin syndrooma ja selektiivinen mutismi. Se tarkoittaa hänen puhuvan vain silloin kun hän kokee sen tarpeelliseksi. Thunberg selittää intohimoista suhtautumistaan ilmastonmuutokseen sillä, että sen myötä hän koki sanoilleen vihdoinkin olevan tarvetta.

Thunbergin TEDxStockholmissa (2018) pitämästä puheesta kaikuu huoli maailman tulevaisuudesta. Puheessaan hän sanoo, että ilmastokriisiä ei voida selvittää, jollei sitä kohdata oikeana uhkana ja kriisinä. Lukuisten poliitikkojen, yritysjohtajien ja toimittajien väittäessä, että Thunberg on väärässä, hän muistuttaa, että hänen jakamansa luvut hiilipäästöistä, niiden vaikutuksista ja hallitsemisesta ovat suoraan IPCC:n 1,5-asteen ilmastoraportista. Hän painottaa puheessaan, että hänen jakamansa tieto ei perustu hänen

henkilökohtaisiin mielipiteisiinsä, vaan tutkimustietoon ja tieteeseen. Thunbergin ja hänen kannattajiensa tavoitteena on Thunbergin Fridays for future -ilmastoliikkeen verkkosivustolla esitetyn tiedon mukaan saada ensisijaisesti poliitikot ja muut vaikutusvaltaiset ihmiset kuuntelemaan ja ennen kaikkea uskomaan tieteellisiin tutkimustuloksiin ilmastomuutoksesta ja toimimaan niiden mukaisesti (FridaysForFuture, 2019).

Fridays For Future -sivustolla (2020) kerrotaan, että Thunberg aloitti elokuussa 2018 koululakon ilmaston puolesta ja istui Ruotsin eduskuntatalon edessä kolme viikkoa osallistumatta opetukseen. Hän tiedotti lakosta Instagram- ja Twitter-tilillään ja sai paljon huomiota sosiaalisessa mediassa sekä uutismediassa, jonka myötä lakko keräsi maailmalla nopeasti osallistujia. Kolmen viikon jälkeen Thunberg päätti jatkaa lakkoa, siihen asti, kunnes Ruotsissa sitouduttaisiin Pariisin ilmastopöytäkirjan linjaamiin ilmastotoimiin. Lakko jatkui, ja jatkuu yhä: lakkopäiväksi vakiintui perjantai, josta syntyi maailmanlaajuinen Fridays For Future -liike (Fridays for future, 2020). Suurin Thunbergin innoittama maailmanlaajuinen ilmastomielenosoitus tapahtui syyskuussa 2019. Ilmastomielenosoituksia järjestettiin silloin noin 185 maassa ja niihin kerrottiin osallistuneen yhteensä miljoonia ihmisiä (Laville & Watts, 2019).

2.4.1 Ilmastojournalismi

Ilmastoasiat ovat raivanneet oman paikkansa journalismissa. Shehatan ja Hopmannin (2012, s. 175) mukaan ilmastomuutoksesta on tullut aihe, joka on saanut poikkeuksellisen paljon kansainvälistä huomiota viime vuosikymmenenä mediassa, eikä keskustelulle ole nähtävissä loppua, sillä ongelmaan ei ole yksinkertaista ratkaisua. Tiedeyhteiskunnan huoli ilmaston lämpenemisestä on heidän mukaansa vyörynyt poliitikkojen harjoille, joilta odotetaan pikaisia ratkaisuja ongelman selvittämiseksi. Nopeasti ja tuntuvasti kasvanut kansainvälinen uutisointi aiheesta on johtanut keskusteluun journalismin roolista tiedottaa ilmastomuutoksesta poliittisena ongelmana. Sheata ja Hopmann (2012, s. 175) kertovat, että kyseisten keskusteluiden lopputulemana on todettu, että uutismedialla ja sen tavalla uutisoida on merkittävä vaikutus kansalaisten tietämykseen,

havainnointikykyyn sekä asenteisiin ilmastomuutokseen liittyen, ja näin ollen uutismediassa on tässäkin aiheessa valta vaikuttaa julkisen mielipiteen muodostumiseen.

Bouliannen, Lalancetten ja Ilkiwin (2020, s. 209) mukaan ympäristöliikkeestä on kasvanut liikkeistä vaikuttavin sekä globaalein, mitä historiamme tuntee. Ympäristöliikkeen agendan keskiössä tänä päivänä on juuri ilmastonmuutos. Julkisen mielipiteen tutkimus osoittaa Bouliannen ja muiden (2020, s. 209) mukaan, että ilmastomuutokseen liittyvän huolen taso heilahtelee eri ärsykkeiden läsnä- tai poissaolon myötä ja että lisääntyneen ilmastohuolen laukaisijoita ovat esimerkiksi taloustaantumet, poliittiset eliitit, ilmastonmuutoksen laaja mediakate sekä tieteellisen tutkimustiedon saatavuus aiheesta. Heidän mukaansa ilmastohuolen on myös todettu olevan eri tasoista eri ikäisten ihmisten keskuudessa: nuoret ilmaisevat ilmastohuoltaan huomattavasti enemmän sekä uskovat ilmastonmuutoksen olevan ihmisen aiheuttama, kun taas iäkkäämmät ihmiset eivät kannata saman tasoista huolta aiheesta eivätkä he myöskään yhtä usein tunnusta ilmastonmuutosta ihmisen aiheuttamaksi.

2.4.2 Henkilöityminen journalismin trendinä

Ihmiset kiinnostavat ihmisiä – sitä tukee myös teoriat henkilöitymisen käytöstä journalismissa. Fonnin ja muiden (2017, s. 5) mukaan viime vuosien aikana henkilöityminen, eli tarinan tai uutisen kertominen jonkun henkilön kautta, on lisääntynyt journalismissa. Heidän mukaansa henkilöitymisen tavanomaisuuden syyksi on ehdotettu esimerkiksi tabloidisaatiota ja lisääntynyttä sosiaalisen median käyttöä. Vaikka henkilöitymisestä on tullut laajasti esiintyvä ilmiö, on siihen keskitytty yllättävän vähän mediatutkimuksen kentällä.

Henkilöityminen on Fonnin ja muiden (2017, s. 14) mukaan aikaisemmin usein nähty journalismissa ongelmana, koska se linkittyy tabloidisaatioon, eli journalistisen sisällön arkipäiväistymiseen sekä tason sen laskemiseen. Tämä on heidän mukaansa kuitenkin

kapeakatseinen tapa nähdä henkilöityminen journalismissa, sillä henkilöityminen voidaan myös nähdä journalismin inhimillistämisenä ja demokratisointina. Henkilöitymisen avulla voidaan Fonnin ja muiden (2017, s. 14) mukaan pyrkiä tekemään jokin tietty aihe helpommin lähestyttäväksi, joka voi madaltaa yhteiskunnalliseen keskusteluun osallistumisen kynnyistä. Myös kasvanut kiinnostus eri julkisuuden henkilöiden henkilökohtaisempaa elämää kohtaan sekä journalistien yhä persoonallisemmat kirjoitustavat ovat Fonnin ja muiden mukaan ajan mittaan korostuneet ja monipuolistuneet.

2.4.3 Ilmastonmuutoksen ja Thunbergin yhteys

Thunberg on ollut paljon esillä mediassa, ja hän on herättänyt, ja herättää yhä edelleen paljon värikästä keskustelua. Thunbergin taakse on kasvanut vankka tukijajoukko, mutta hän saa myös paljon kritiikkiä osakseen. Vaikka Thunbergin tavoitteena on hänen omien sanojensa mukaan herättää poliitikot ja ihmiset ympäri maailman ilmastonmuutoksen vastaisiin toimiin, käsittelevät uutiset ja niistä kumpuava keskustelu usein häntä itseään henkilönä sekä hänen kykyään toimia asemassaan, niin hyvässä kuin pahassa. Thunberg on kommentoinut esimerkiksi Madridin ilmastokokouksen jälkeen, että hänen esittämänsä ilmastonmuutokseen liittyvät tieteelliset faktat saatetaan usein ohittaa huomion kohdistuessa johonkin vähemmän oleelliseen asiaan, kuten häneen henkilönä tai siihen, millä tavalla hän on ilmaissut itseään (Fock, 2019).

Greta Thunberg henkilönä ja ilmastonmuutos ovat siis keskustelunaiheina vahvasti toisiinsa linkittyneitä, eikä yhdestä yleensä puhuta ilman toista. Ilmastonmuutos on puhuttanut, huolestuttanut ja hämmentänyt ihmisiä jo useamman vuoden ajan. Se koskee koko maailmaa ja sen tulevaisuutta, ja ongelman ratkaisemiseksi vaaditaan runsaasti mikro- sekä makrotason toimia ja muutoksia. Mikrotasolla muutokset koskevat hyvin pitkälti ihmisten, laajasti hyvin vakiintuneita, elintapoja kuten lihansyöntiä, matkustamista ja muita kulutusvalintoja liittyen esimerkiksi pikamuotiin. Mikrotasolla koetut ongelmakohdat nivoutuvat makrotasoon, jossa puhututtaa varsinkin isot yritykset ympäristön saastuttajina sekä heidän vastuunsa kyseisen globaalien ongelmien ratkaisemisessa.

Aihetta ruoditaan paljon politiikassa, sillä siihen, että ihmiset ja yritykset saataisiin toimimaan ja elämään ilmastonmuutosta ehkäisevällä tavalla, tarvitaan myös poliittisella tasolla tehtyjä merkittäviä ratkaisuja ja päätöksiä.

Ilmastonmuutos aiheuttaa tutkimusten mukaan ihmisissä usein eritasoista huolta ja pelkoa. Mansikka-ahon, Saaren, Lätin ja Eskolan (2018) tutkimuksessa, jossa kartoitetaan ilmastonmuutosta kohtaan esiintyviä asenteita, todetaan, että ihminen saattaa tuntea ahdistusta ja avuttomuuden tunnetta aiheen äärellä. Heidän mukaansa näitä negatiivisia tunteita seuraavat usein erilaiset defenssimekanismit, joihin kuuluu esimerkiksi torjunta ja selittely. Mansikka-ahon ja muiden mukaan defenssit eivät vaikuta ainoastaan yksilötasolla, vaan ne näkyvät myös yhteiskunnallisella tasolla tyypillisesti kieltämisen kulttuurina, jolloin asiaa ei haluta käsitellä tai sen olemassaolo kielletään tai mitätöidään kokonaan.

Greta Thunberg on kiinnostanut mediaa ja sen yleisöjä vuodesta 2018 aloitettuaan koululakon ilmaston puolesta. Tämän lisäksi hän on myös herättänyt kiinnostusta eri tutkimuskentillä, ja häneen liittyviä tai hänestä inspiroituneena on parin viime vuoden aikana tehty tutkimusta muun muassa politiikan, ympäristönsuojelun ja psykologian näkökulmista.

Thunbergiä, hänen toimintaansa sekä sen vaikutuksia on tutkittu myös media-alalla. Esimerkiksi Boulianne, Lalancette ja Ilkiw (2020) ovat tutkineet Greta Thunbergin aloittaman School Strike 4 Climate -ilmastoliikkeen globaalia dynamiikkaa yhteisöpalvelu Twitterin kautta. Twitter-viestintää on myös tutkittu Jungin, Petaknicin, Nanin ja Kimin (2020) toimesta. He selvittivät tutkimuksessaan sosiaalisen median roolia Thunbergin nousussa nykyiseen asemaansa sekä siellä vallitsevia asenteita Thunbergiä kohtaan. Heidän tutkimustulostensa mukaan, jotkut ihmiset suhtautuivat Thunbergiin negatiivisesti, lähtökohteisesti siksi, että heidän suhtautumisensa ilmastonmuutosta kohtaan oli skeptinen. Lisäksi heidän negatiiviseen asenteeseensa liittyi muita seikkoja, kuten Thunbergin ikä ja sukupuoli. Nämä tutkimustulokset vahvistavat tämän tutkimuksen oletusta siitä, mikä

Thunbergin suosioon tai epäsuosioon saattaa vaikuttaa: Thunbergin toimiessa yhtenä ilmastonmuutoksen keulakuvana on ilmastonmuutosaiheen tunteita herättävällä luonteella merkittävä vaikutus myös asenteisiin Thunbergiä kohtaan. Uskon, että jo valmiiksi ilmastonmuutokseen kielteisesti suhtautuva henkilö on helpommin myös Greta-vastainen, ja että Greta-vastaisuus saattaa liittyä myös vahvasti hänen sukupuoleensa tai nuoreen ikäänsä.

Ilmastonmuutokseen uskova henkilö saattaa todennäköisemmin suhtautua Thunbergiin myönteisellä tavalla ja sen vuoksi nähdä hänet esimerkiksi inspiroivana esikuvana. Tässä kontekstissa hänen nuori ikänsä saatetaan todennäköisemmin nähdä vahvuutena, ja hänen rohkeudestansa ja vaikutusvallastansa saatetaan herkemmin vaikuttua.

3 Digitaalinen vuorovaikutus

Digitaalinen vuorovaikutus on merkittävässä roolissa tämän päivän yhteiskunnassa, kun suuri osa esimerkiksi yhteiskunnallisesta keskustelusta käydään digitaalisesti sosiaalisessa mediassa, uutismedioiden verkkosivuilla tai esimerkiksi eri verkkokeskustelupalstoilla. Keskustelunaiheet kiertävät perinteisen median kautta sosiaaliseen mediaan ja toisinpäin, jolloin keskustelu saa uudet suuremmat mittasuhteet aiheen laajemman näkyvyyden kautta, jolloin myös keskusteluun osallistuu todennäköisesti enemmän ihmisiä.

Helasvuo, Johansson ja Tanskanen (2014, s. 12) toteavat, että digitaalisuus on tähän päivään mennessä sulautunut osaksi liki jokaisen ihmisen arkipäivää ja sen vaikutuksia on nähtävissä kaikkialla. Heidän mukaansa digitalisoitumisen myötä myös median käsite on haastavampi määritellä, sillä siihen kuuluu yhä useampia joukkoviestinnän muotoja, kuten radio, televisio ja sanomalehdet. Medioiden limittyminen on Helasvuon ja muiden mukaan vaikuttanut eri viestintämuotojen toimintaan: joukko- ja organisaatioviestintä, sekä kahdenvälinen viestintä yhdistyvät nykypäivän mediassa siten, että niitä voi olla vaikea havaita.

Internetin tärkeimpiä ominaisuuksia on Laaksosen ja Matikaisen (2013, s. 195–196) mukaan aina ollut eri tahojen välisen vuorovaikutuksen ja keskustelun mahdollistaminen. He kertovat internetin kehittäjän Tim Berners-Leen kaavalleen alusta asti internetistä järjestelmää, jossa ”tekijyydestä tulee universaalia” ja jonka kautta käyttäjä saa helposti sen tiedon, minkä hän tarvitsee. Helasvuo ja muut (2014, s. 12) kertovat näiden Berners-Leen ajatusten olleen tärkeimpiä kulmakiviä internetissä syntyneen verkkokeskustelun ja vuorovaikutusmahdollisuuksien muodostumisessa.

Helasvuon ja muiden (2014, s. 13) mukaan digitaalinen vuorovaikutus on suullisesti tai kirjallisesti toteutettu kahden- tai monenvälinen yhteinen vuorovaikutustilanne. He perustelevat, että digitaalisessa mediassa uutta sisältöä tuotetaan taukoamatta, ja näin ollen myös vuorovaikutustilanteita syntyy yhtä paljon. Laaksosen ja Matikaisen (2013, s.

197–198) mukaan sosiaaliset verkostopalvelut yleistyivät 2000-luvun alkuvuosien jälkeen, ja niiden aikakausi jatkuu edelleen elinvoimaisena. He mainitsevat merkittävänä sovelluksen digitaalisen vuorovaikutuksen kannalta Facebookin, jonka perusajatuksena on käyttäjien verkostoituminen. Facebookin linkittyneisyys muihin medioihin tekee sisältöjen kierron mahdolliseksi. Sisältöjen kierron ilmiötä kutsutaan Laaksosen ja Matikaisen mukaan (2013, s. 201) sirkulaatioksi: silloin perinteisessä mediassa esiintyvät aiheet päätyvät sosiaalisten medioiden kanaviin ja saavat siten aikaan suuren osan sosiaalisissa medioissa käydyistä keskusteluista.

3.1 Hybridi mediatila ja affektit

Hybridi mediatila ja affektit ovat tärkeitä käsitteitä ottaa huomioon, kun tutkitaan sosiaalisen median sisältöjä ja etenkin vuorovaikutusta siellä. Laaksonen ja Pöyry (2018, s. 4–5) pohtivat Andrew Chadwickin *hybridin mediatilan* käsitettä, joka on viime vuosina ottanut sijaa viestinnän tutkimuksessa. Hybridi mediatila tarkoittaa heidän mukaansa eri mediamuotojen vuorovaikutusta, jossa erilaisten media-alustoat, genret, käyttötavat ja käyttäjät kohtaavat. Heidän mukaansa myös vanhan ja uuden median vaikutus saa erilaiset medialogiikat sekoittumaan keskenään. Medialogiikka kuvailee Laaksosen ja Pöyryn mukaan eri mediatoimijoiden toimintaa sekä sen vaikutusta yhteiskuntaan: perinteisessä mediassa se tarkoittaa viestimistä yhdeltä usealle, ja pyrkii yleensä käsittelemään tasapuolisesti eri aiheita ja näkökulmia. Keskeisimpiä medialogiikkoja sosiaalisen median tutkimuksen kentällä ovat esimerkiksi verkostorakenne, viestinnän monimuotoisuus, organisatorisen vallan uupuminen sekä suosiometriikoiden vaikutus tuotettavaan ja kulutettavaan tietoon (Laaksonen & Pöyry, 2018, s. 4–5).

Laaksonen ja Pöyry (2018, s. 5) kertovat, että hybridiä mediatilaa ohjaavat faktasisällöt sekä tunteet. Tunteilla on suuri vaikutus kaikessa ihmisten välisessä viestinnässä, mutta digitaalisessa vuorovaikutuksessa tunteiden on todettu hallitsevan keskustelua erityisen voimakkaasti. Rantsilan (2018, s. 30) ja Paasosen (2014, s. 23) mukaan aikaisempi verk-

kokeskusteluja koskeva tutkimus on todistanut, että verkkokeskustelut ovat luonteeltaan usein, aiheesta riippumatta, intensiivisiä ja polarisoituneita ja niille ominaista on näkökantojen kärjistyminen sekä fragmentoituminen. Myös digitaalisen median tietyt teknologiset ominaisuudet kannustavat käyttäjää ilmaisemaan tunteitaan, kuten esimerkiksi eri tykkäämistoiminnot, joilla voi ilmaista tunnereaktiotaan erilaisia tunteita edustavilla hymiöillä (Laaksonen & Pöyry, 2018, s. 5). Perinteisen tykkäystoiminnon sijaan Helsingin Sanomien verkkosivujen keskustelupalstalla on mahdollista osoittaa yhtyvänsä toisen käyttäjän esittämään kannanottoon klikkaamalla kommentin yhteydessä olevaa ”Hyvin argumentoitu” -painiketta. Jokaisen kommentin yhteydessä on nähtävissä, kuinka moni käyttäjä on tehnyt näin. Hyvin argumentoitu -toiminto toimii eräänlaisena suosion mittarina, jonka kautta on mahdollista saada käsitystä siitä, mitkä kommentit ovat keskustelussa suosituimpia.

Laaksonen ja Pöyryn (2018, s. 5–6) mukaan, tunteet sitovat verkkoyhteisöjä ja ovat merkittävässä roolissa, kun puhutaan digitaalisesta vuorovaikutuksesta. Heidän mukaansa digitaalinen vuorovaikutus voi tuoda fyysisesti kaukana olevan tapahtuman lähelle, jolloin se herättää herkemmin tunteita. Laaksonen ja Pöyryn mukaan tunnepitoinen sisältö lähtee myös kiertämään hybridissä mediatilassa helpommin, ja myös algoritmit reagoivat herkemmin tunnerikkaaseen sisältöön. Tunnetta rinnastetaan Laaksonen ja Pöyryn mukaan liimaksi, joka pitää keskusteluyhteisön kasassa: tästä ilmiöstä puhutaan sosiologisessa affektitutkimuksessa tahmaisuuuden käsitteellä. Rantsilan (2018, s. 34) mukaan paljon kommentteja keräävät keskustelut ovat tahmaisempia niiden saaman suuren huomion vuoksi toisin kuin keskustelut, joissa kommentteja on vähän. Laaksonen ja Pöyry (2018, s. 5–6) kirjoittavat, että keskustelu on lähes aina aktiivisempaa ja pitkäkestoisempaa, kun keskustelunaihe herättää tunteita. Rantsilan (2018, s. 34) mukaa tahmaisuuuden myötä keskustelijoiden mielenkiinto aiheeseen säilyy pidempään.

Myös Rantsilan (2018, s. 33) mukaan sisällöstä tulee sitä affektiivisempi, eli tahmaisempi, mitä enemmän se kiertää: näin kyseinen asetelma ruokkii itse itseään. On myös

tärkeää huomioida uutismedioiden toimintaperiaatteet, jotka rakentuvat tunnepitoisten ja kohahduttavien aiheiden tuottamiselle (Laaksonen & Pöyry, 2018, s. 5–6).

Rantsilan (2018, s. 34) mukaan asiasta voi tulla tahmainen myös toiston kautta, sillä toisto luo linkkejä tahmaisten asioiden välille. Hän antaa esimerkin, jossa pakolaisiin viitataan toistuvasti tulvana, jonka seurauksena tulvivuudesta ja hallitsemattomuudesta tulee osa pakolaisuutta. Rantsila muistuttaa, että asetelma voi myös toimia toisinpäin, jolloin toisto estää uusia merkityksiä tarrautumasta asioihin.

3.2 Osallistava journalismi ja verkkokeskustelut

Digitaalisen median murros on Galpinin ja Trenzin (2019, s. 781) mukaan merkittäväällä tavalla uudistanut journalismin ja sen yleisön suhdetta lisäämällä vuorovaikutusmahdollisuuksia niiden välillä. Useimmat uutismediat pyrkivätkin nykyään rakentamaan online-yhteisöjä verkkosivuillaan, joilla uutismedia voi edistää vuorovaikutuksellisuutta yleisönsä kanssa (Sehl, 2018, s. 531). Myös Helsingin Sanomat kertoo haluavansa luoda Suomen parasta keskustelua, ja tarjoaa kommentointimahdollisuuden julkaisemiensa artikkeleiden yhteydessä.

Yleisön jatkuvasti lisääntyneiden osallistumismahdollisuuksien myötä on alettu puhua osallistavasta journalismista. Osallistavalla journalismilla tarkoitetaan Sehlin (2018, s. 531) mukaan sitä, että yleisö voi halutessaan osallistua journalistisen sisällön tuottamiseen eri keinoin. Ahvan (2018, s. 75–76) mukaan digitalisoitumisen ja reaaliaikaisen kommentointimahdollisuuden myötä esimerkiksi toimittajien ja sen yleisön yhteydenpito on helpompaa, ja samalla yleisölle on avautunut enemmän demokraattista toimintatilaa.

Sosiaalisen median ja internetin tarjotessa uusia tapoja kuluttaa uutisia ja kannustaessa journalistien ja yleisön väliseen vuorovaikutukseen, on Sehlin (2018, s. 531) mukaan

huomionarvoista, että tutkimusten mukaan vain pienellä osalla yleisöstä on aktiivinen rooli uutismedioiden ylläpitämissä verkkokeskusteluissa.

Miksi sitten osa yleisöstä haluaa osallistua julkiseen keskusteluun verkkokeskusteluiden kautta? Sehl (2018, s. 538) kirjoittaa yleisön pitävän vuorovaikutuksellisuutta tärkeänä osana journalismia, ja että lukemalla sekä osallistumalla verkkokeskusteluihin yleisö pystyy laajentamaan omaa tietämystään eri yhteiskunnallisista aiheista. Eri tutkimuksissa on osoitettu Sehl (2018, s. 539) mukaan, että yleisölle on tärkeää, että verkkokeskusteluissa pystyy tuomaan esiin omia näkemyksiään ja esittämään omia mielipiteitään vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Galpin ja Trenz (2019, s. 783) toteavat verkkokeskustelujen tarjoavan mahdollisuuden osallistua esimerkiksi poliittisiin keskusteluihin matalalla kynnyksellä. Yleisö pitää Sehl (2018, s. 539) mukaan vuorovaikutuksellisuutta journalismin ja yleisön välillä tärkeänä, sillä sitä kautta yleisöllä on mahdollisuus myös puuttua virheellisiin faktoihin, jos sellaisia uutisessa esiintyy.

Tutkimuksissa, joissa kohteena on ollut verkkokeskustelujen keskustelukulttuuri, on todettu, että uutismedioiden verkkosivustoilla esiintyvä keskustelu on usein tasokkaampaa, neuvottelevampaa ja asiallisempaa, kuin sosiaalisen median alustoilla käydyt keskustelut (Sehl, 2018, s. 537). Sehl (2018, s. 537) mukaan verkkosivujen keskustelufoorumeilla vallitseva keskustelukulttuuri ei ole sattuman varaista, ja uutismedioiden on myös todettu vaikuttavan sen omalla verkkosivulla käydyin keskustelun keskustelukulttuurin muodostumiseen esimerkiksi moderoimalla keskustelua (Sehl, 2018, s. 537).

3.3 Argumentointi – uusi retoriikka

Argumentointi on läsnä lähes kaikessa kielenkäytössä ja se on varsinkin iso osa yhteiskunnallista keskustelua, kun eri asioista usein väitellään. Retoriikalla on pitkät juuret, jotka ulottuvat yli 2000 vuoden takaiseen antiikiin Ateenaan. Harakan ja Eronen-Vallin (2018, s. 15) mukaan retoriikan teoreettiset lähtökohdat laittoivat silloin alulle Sokrates,

Platon ja Aristoteles, jotka näkivät retoriikan lähinnä puhetaitona, jonka ydin oli suostuttelu. He kirjoittavat, että suostutteluun liittyi vahvasti kuulijan tunteisiin vetoaminen. Retoriikasta on esitetty sen historian aikana niin monia näkemyksiä, että sitä on vaikea määrittellä yksinkertaisesti. Nykyinen näkemys retoriikasta on kiteytettynä viestintäkeino, jolla viestijä tavoittelee haluamaansa päämäärää (Harakka & Eronen-Valli, 2018, s. 15)

Nykyinen eli *uusi retoriikka* kehittyi 1900-luvun puolivälissä. Uuden retoriikan keskeisimmät vaikuttajat ovat Chaim Perelman, Stephen Toulmin ja Kenneth Burke, jotka toivat uuden retoriikan tutkimuksen keskiöön *argumentoinnin*. Argumentoinnin tarkoitus on kielellisin keinoin muuttaa tai vahvistaa toisen käsitystä jostakin asiasta (Harakka & Eronen-Valli, 2018, s. 18).

Retoriikka on kielenkäytön keskeinen piirre. Se on Jokisen (2016) mukaan vakuuttamista, jossa tietty argumentti pyritään perustelemaan siten, että yleisö, jolle se esitetään, vakuuttuisi ja sitoutuisi siihen. Jokinen painottaa, että retoriikka on luonteeltaan avointa, eikä retorisisessa argumentaatiossa ole niin sanotusti viimeistä sanaa. Hän kertoo, että retoriikalle tyypillistä on, että kaksi samasta aiheesta, mutta eri kantaa edustavaa argumenttia, voivat molemmat olla järkeviä, jolloin syntyy tilanne, jossa molemmat osapuolet pyrkivät eri keinoin vahvistamaan omaa argumenttiaan sekä heikentämään vastapuolen argumenttia.

Argumentoijan suhde yleisöön on aina syytä ottaa huomioon, sillä argumentoinnin lähtökohta ja sen eteneminen rajautuu pitkälti sen mukaan, ketä pyritään vakuuttamaan, Jokinen (2016) painottaa. Hän kertoo, että yleisiin vakuuttamisen keinoihin kuuluu yhteisesti jaettujen ja hyväksytyjen lähtökohtapremissien painottaminen. Niitä painottamalla argumentoija ja yleisö voivat löytää yhteisen sävelen ja tuntea olevansa samalla aaltopituudella, jolloin vakuuttaminen yleensä helpottuu. Jokisen mukaan useaa erityyppistä kielenkäyttöä voidaan tarkastella retorisenä, ja myös esimerkiksi arkipuhe sisältää yleensä runsaasti retorisia keinoja, sillä arkipuheessa usein puolustetaan, vastustetaan tai oikeutetaan jotakin.

3.3.1 Digitaalinen retoriikka

Ajan saatossa perinteisestä retoriikasta on kulkeuduttu uuden retoriikan kautta *digitaaliseen retoriikkaan*. Harakan ja Eronen-Vallin (2018, s. 19) mukaan digitaalisen retoriikan myötä retoriikassa perinteisesti esiintyvät roolit, eli puhuja ja yleisö, ovat muuttuneet. He painottavat, että digitaalisten viestintävälineiden myötä kuka tahansa voi tuoda julkisesti äänensä kuuluviin ja näin ollen toimia sekä sisällöntuottajan että yleisön roolissa.

Digitaaliselle retoriikalle on Harakan ja Eronen-Vallin (2018, s. 21–22) mukaan keskeistään verkostomainen luonne, joka kuvastaa nykyaikaisen viestinnän monitahoisuutta ja monikerroksisuutta kulttuurissa, jossa sisällöntuottajina toimii yksityishenkilöitä, poliitikkoja ja organisaatioita, jotka kilpailevat keskenään yleisöjen huomiosta. Heidän mukaansa verkostojen ominaisuuksiin kuuluu hierarkioiden tasaaminen ja näin ollen digitaalista retoriikkaa voi harjoittaa nyky-yhteiskunnassa yhteiskunnallisesta asemastaan riippumatta lähes kuka tahansa, ja näin ollen aikaisemmin pelkkää yleisön asemaa edustanut voi nykypäivänä, digitaalisen retoriikan myötä, haastaa journalismia edustavia mediatoimijoita.

Oman mielipiteen esilletuomisen mahdollisuus on tärkeää sananvapauden kannalta, ja se on tärkeässä roolissa demokraattisen yhteiskunnan toiminnassa. Henkilökohtaisen mielipiteen esittämistä julkisesti kutsutaan Harakan ja Eronen-Vallin (2018, s. 21–22) mukaan digitaalisessa retoriikassa *itseilmaisuksi*. Niillä halutaan ilmaista omaa näkemystä ja niillä myös pyritään vaikuttamaan muiden mielipiteisiin. Itseilmaisujen asema esimerkiksi internetin keskustelufoorumeilla merkittävä.

3.3.2 Työkaluja retoriikan ja argumentoinnin analysointiin

Retorinen analyysi on kiinnostunut tekstin asiasisällöstä, sen erittelystä sekä tunnetauksesta, ja se pyrkii korostamaan kielessä käytettyjä erilaisia elementtejä, kuten metaforia, värittäviä ilmaisuja ja rinnastuksia (Kakkuri-Knuuttila & Halonen, 2015, s. 234).

Nämä elementit ovat tässä tutkimuksessa tärkeässä asemassa, jotta kolumneissa sekä verkkokeskustelun kommentteissa esiintyviä asenteita voitaisiin kartoittaa. Retoriikan lähtökohta on Kakkuri-Knuuttilan ja Halosen (2018, s. 238) mukaan, että argumentaatio muodostaa rungon, jonka ympärille muut asiat kuten eetos-, paatos-, logos-keinot sekä muut kielelliset ilmaisut rakentuvat.

Keinoihin ja elementteihin, joilla omaa argumenttia voidaan vahvistaa, kuuluu Kakkuri-Knuuttilan ja Halosen (2015, s. 251) mukaan muun muassa *esimerkit*, jotka ovat tärkeitä perustelemis- ja havainnollistamiskeinoja, ja niiden avulla osoitetaan usein käsitellyn asian tyypillisyyttä. *Rinnastuksella* eli asioiden vertailulla tavataan myös Kakkuri-Knuuttilan ja Halosen (2015, s. 252) mukaan muodostaa perusteluja esimerkiksi osoittaaksemme, että mikä on totta toisessa tapauksessa, on totta myös toisessa samankaltaisessa tapauksessa. Argumentin vahvuus tai heikkous voi myös piileä siinä, mitä jätetään sanomatta (Kakkuri-Knuuttila & Halonen, 2015 s. 60).

Kakkuri-Knuuttilan ja Halosen (2015, s. 256–263) mukaan argumenttia vahvistavia ilmaisuja ovat esimerkiksi värittävät ilmaisut, metaforat, konjunktio ja ironia. Oman argumentin uskottavuuden tai toimivuuden parantamiseksi voidaan käyttää keinoja, joilla taata, suojata tai vahvistaa omaa väittämäänsä.

Taulukko 2. Esimerkkejä argumentoinnin keinoista

Värittävä ilmaisu	Metafora	Konjunktio	Vahvistus	Ironia
Ilmasto-aktivisti – viherpiipertäjä	Tulevaisuus on <i>ruusuinen</i>	Thunberg on nuori, <i>muttei lapsellinen</i>	Aihe on tärkeä – Aihe on <i>erittäin</i> tärkeä	Sanotaan yhtä, mutta tarkoitetaan toista
Nainen – tyttö	Hänen tietämyksensä on <i>lapsen tasolla</i>	Tilanne on vaikea, <i>muttei toivoton</i>	Asia on kiireellinen – Asia on <i>todella</i> kiireellinen	

Taulukossa 2 on listattu eri esimerkkejä tavallisista argumentoinnin keinoista, joita esiin-tyy tämän tutkimuksen aineistossa, eli kolumnien verkkokeskustelujen kommentteissa.

3.4 Diskurssintutkimus avaa kielenkäytön merkityksiä

Tässä luvussa keskitytään tämän työn tutkimusmenetelmän perustaan, eli diskurssin käsitteeseen ja diskurssintutkimukseen. Luvussa käsitellään muun muassa diskurssin aläkäsitettä, eli representaatiota, joka on hyvin oleellinen osa tätä tutkimusta. Tämän luvun tarkoituksena on tarjota tutkimukselle oikeat työkalut aineiston analysointia varten.

Diskurssianalyysin avulla halutaan Suonisen (1999, s. 19) mukaan nähdä kaikki kielenkäyttö tekemisenä, joka tarkoittaa sen pureutuvan kielenkäytön ja muiden merkitysvälitteisten tapahtumien tutkimiseen. Suonisen mukaan diskurssianalyysin avulla analysoidaan yksityiskohtaisesti sitä, millä tavalla sosiaalista todellisuutta luodaan erilaisissa sosiaalisissa konteksteissa, joka taas kertoo siitä, että muutakin kuin sanallisen kielen merkityksiä on aiheellista ajatella kielenkäyttönä ja toisinpäin. Jokisen ja Juhilan (1999, s. 66) mukaan erilaiset merkitykset ja niiden tuottamistavat ovatkin diskurssianalyysin perinteisiä tutkimuskohteita. Kun tutkitaan merkityksiä, ovat Jokisen ja Juhilan mukaan sisältöön kohdistuneet kysymykset usein mitä-muotoisia, joilla saadaan vastauksia siihen, minkälaisia merkityksiä ihmiset tuottavat, josta taas päästään eteenpäin siihen, mitä keinoja käyttämällä näitä merkityksiä rakennetaan.

Jokisen, Juhilan ja Suonisen (2016) mukaan diskurssianalyysissä tarkastelun keskiössä ovat sosiaaliset käytännöt. Tarkastelu ei siis keskity yksilöön, vaan yksilöiden kielenkäyttöön eri konteksteissa. Diskurssianalyysin tavoitteena ei ole eritellä minän olemusta, vaan sen rakentumisen prosesseja. Keskittymällä minän rakentumisen prosesseihin, halutaan välttää sellaista kankeaa tulkintaa, jossa toimintaa selitetään persoonallisuuksien tai roolien kautta. (Jokinen ja muut, 2016.)

Jokinen (2016) painottaa, että diskurssianalyysissä tapahtumatilanne eli konteksti on erittäin merkittävä käsite, jolla tarkoitetaan, että analysoitavaa asiaa tarkastellaan tiettyssä paikassa ja tiettyinä aikana, johon tulkinta on tavoitteena suhteuttaa. Heidän mukaansa sen vaikutusta pidetään tärkeänä tekijänä diskursiivisen maailman rakentumisessa ja sen huomioonottaminen tuo lisää ulottuvuuksia ja rikastuttaa aineiston analyysiä.

Pietikäisen ja Mäntysen (2018) mukaan kielenkäytöstä, erilaisista konteksteista ja sosiaalisen toiminnan suhteista puhuttaessa on tärkeää ymmärtää niiden limittyneisyys. Heidän mukaansa keskeinen ajatus on, että kielenkäyttö kaikissa muodoissa hyödyntää samanaikaisesti lingvistisiä, diskursiivisia, sosiaalisia ja kulttuurisia merkityksellistämisen tapoja. He nostavat esimerkiksi uutisen, joka koostuu kielellisistä valinnoista (mm. sanavalinnoista, metaforista ja koheesioista), diskursiivisista valinnoista (mm. uutisgenre ja muut journalismin käytänteet) sekä sosiaalisista ja kulttuurisista valinnoista (laajempi konteksti, aika, lokaatio ja puheenaihe).

Myös minun tutkimuksessani huomioidaan konteksti, jota tässä tapauksessa edustaa valtakunnallisessa uutismediassa julkaistu kolumni, joka mielipiteellisenä tekstinä pyrkii herättämään keskustelua hyödyntämällä juurikin eri kielellisiä keinoja. Kontekstiin liittyy myös puheenaihe, joka on Greta Thunberg, joka taas linkittyy vahvasti laajempaan kontekstiin, eli ilmastonmuutokseen. Tämän tutkimuksen keskiössä ovat kolumnistien ja verkkokeskustelijoiden Thunbergiä ja hänen toimintaansa kuvailevat kielelliset ilmaisut. Kontekstin huomioonottaminen on kielellisten ilmaisujen kohdalla erittäin tärkeää, sillä samaa kielellistä ilmaisua voidaan käyttää eri konteksteissa, eri merkityksiä luoden. Esimerkiksi Thunbergin Aspergerin syndroomaan tai nuoreen ikään voidaan viitata vahvuutena tai heikkoutena. Näissä tapauksissa yleensä ainoastaan konteksti paljastaa ilmaisun todellisen merkityksen.

Suonisen (2016) mukaan diskurssianalyysissä kielenkäyttö nähdään vaihtelevana, moniäänisenä ja usein myös ristiriitaisena kokonaisuutena. Hänen mukaansa kielenkäytön

vaihtelevuudella aikaansaadaan eri vuorovaikutustilanteissa muodostuvia funktioita, eli seurauksia, joka kattaa käsitteenä kaikki mahdolliset seuraukset, tahalliset ja tahattomat seuraukset ja vaikutukset, jota kielenkäytöllä voi olla. Pietikäisen ja Mäntysen (2019) mukaan diskurssintutkija on kiinnostunut kielenkäytöstä sellaisen, kuin se missäkin tilanteessa esiintyy, mutta samalla huomioiden sen käyttökontekstin ja siihen solmiutuvat laajemmat jännitteet, kuten historian ja yhteiskunnan merkitykset. He lisäävät, että diskurssintutkija on myös kiinnostunut siitä, minkälaisia vaikutuksia ja seurauksia kielenkäytöllä on.

3.4.1 Intertekstuaalisuus ja kielenkäyttö

Intertekstuaalisuus lisää kielenkäytön monimuotoisuutta. Pietikäisen ja Mäntysen (2019) mukaan intertekstuaalisuus on käsite, jolla kuvataan kielenkäytön sosiaalisuutta ja sen historiallisuutta, sillä kaikki kielenkäyttömme linkittyy menneeseen. Me kierrätämme muilta lainattuja ilmaisuja, käytämme toisten sanoja ja rakennamme niiden kautta merkityksiä, jotka ovat jo ennestään olleet olemassa. Heidän mukaansa kaikilla ilmauksilla on jokin historia, emmekä me pääse siitä historiasta kielenkäytössämme eroon, vaikka niin joskus haluaisimmekin. Pietikäinen ja Mäntynen (2019) täsmentävät, että ilmauksiin jää jokaisesta käyttötilanteesta ja sen tarkoituksesta jälki, jonka avulla tunnistamme herkästi lyhyenkin puheen pätkän esimerkiksi juhlapuheeksi, ja kun sama puheen pätkä siirretään eri kontekstiin, saa se uuden merkityksen ja juuri tätä ilmiötä kutsutaan intertekstuaalisuudeksi.

Pietikäinen ja Mäntynen (2019) tarkentavat, että esimerkiksi sanomalehtiin päätyvät uutiset ja artikkelit voivat rakentua useista eri tekstiketjuista kuten raporteista, tiedotteista, haastatteluista, tutkimuksista ja vaikka puheista. Heidän mukaansa näin ollen uutinen tai artikkeli ja siinä esiintyvät ilmaisut ja faktat voivat olla rakentuneet monen mutkan kautta ja niillä voi olla näkymättömiä yhteyksiä toisiinsa monella eri tapaa.

3.4.2 Representaatiot merkitysten luojina

Maailma on täynnä representaatioita ja niitä rakennetaan jatkuvasti kielenkäytön kautta. Seppäsen ja Väliiverrosen (2015) mukaan kaikki mediaesitykset ovat representaatioita, joilla rakennetaan todellisuutta ja merkityksellistetään asioita jollain tietyllä tavalla. Hänen mukaansa esimerkiksi toimittajat tekevät uutista kirjoittaessaan valintoja, joissa he nostavat tiettyjä asioita uutisessa esille ja jättävät toisia mainitsematta.

Representaation käsite on hyvin merkityksellinen, kun puhutaan journalismista, mediaesityksistä ja diskursseista, kuten tässä tutkimuksessa tehdään. Myös Hall (1997) määrittelee representaation tarkoittavan asioiden merkityksellistämistä ja esittämistä kielen avulla. Hän kertoo, että merkitys luodaan ja jaetaan representaation kautta. Faircloughn (1997, s. 136) mukaan representaatio toisintaa todellisuutta, edustaa jo olemassa olevaa sekä luo uusia esityksiä. Hän painottaa representaatioissa pohdittavan aina sitä, mitä sen kautta on tuotu esille ja mitä, milloinkin on valittu jättää pimentoon. Hirsto ja Sihvonen (2018, s. 47) selittävät, että kielenkäytöllä ja kaikella viestinnällä luodaan representaatioita, eli kuvataan tai esitetään maailmaa ja sen tapahtumia jollakin tietyllä tavalla.

Tämä tutkimus ja sen tavoite rakentuu hyvin pitkälti representaation käsitteen ympärille. Se, miten Greta Thunbergistä kirjoitetaan kolumneissa ja miten hänestä puhutaan verkkokeskusteluissa ovat representaatioita, jotka rakentavat hänestä tietynlaisia mielikuvia luoden erilaisia merkityksiä.

Seppänen ja Väliverronen (2015) määrittelee representaation tarkoittavan jonkin asian tai ajatuksen uudelleen esittämistä kuvia, ääntä tai sanallisia merkkejä hyödyntäen. Hänen mukaansa representaatio koostuu sen rakentumisen prosessista sekä lopputuloksesta: esimerkiksi uutisjuttu on mediaesitys, joka voi rakentua useista eri representaatioista, jotka muodostavat yhden laajemman representaation.

Representaatiot koostuvat Seppäsen mukaan valinnoista, jotka tekevät niistä sellaisia kuin ne ovat. Tätä kutsutaan *representaation politiikaksi*, jolla viitataan siihen, että representaation rakentamiseen liittyy kulttuurisia ehtoja ja niillä on yhteiskunnallisia vaikutuksia. Representaatiot ovat oleellinen osa diskurssianalyysiä. Hirsto ja Sihvonen (2018, s. 45) toteavat, että diskurssianalyysissä representaatioiden kautta tarkastellaan sitä, miten ne reflektivat jo olemassa olevia asioita sekä muovaavat uudelleen niihin liittyviä merkityksiä ja odotuksia keskittyen representaatioiden vaikutuksiin ja valtaan. Mielenkiintoista tässä tutkimuksessa on, minkälaisia kielellisiä valintoja kolumnistit ovat tehneet rakentaakseen Thunbergistä tietynlaisia representaatioita sekä se, onko havaittavissa, että nämä valinnat olisivat mahdollisesti heijastuneet ja vaikuttaneet verkkokeskusteluun jollain tavalla.

Hall (1997) painottaa, että representaatioista ja niiden merkityksistä kiistellään, neuvotellaan ja sovitaan, sillä merkitykset ovat jaettuina. Hänen mukaansa representaatiot normalisoivat mielikuvia, tuottavat tietoa ja niiden kautta voidaan vahvistaa tai kyseenalaistaa vakiintuneita käsityksiä eri asioista. Greta Thunberg ja ilmastonmuutos ovat aiheita, joissa representaatioista kiistely, neuvottelu ja sopiminen tulee selkeästi esille. Molemista aiheista on varmasti olemassa jo vakiintuneita representaatioita, jotka yleistyvät ja joita käytetään siitä riippuen, mikä oma asennoituminen aiheeseen on.

3.4.3 Genret ja diskurssit

Genret ja diskurssit liittyvät toisiinsa monella tapaa. Pietikäisen ja Mäntysen (2019) mukaan, genren käsitettä käytetään, kun puhutaan eri lajityypeistä, kuten esimerkiksi tekstilajeista. Pietikäisen ja Mäntysen mukaan genret ovat asioita, joihin tutustumme ja jotka opimme tunnistamaan pikkuhiljaa aina lapsesta saakka. Diskurssintutkimuksessa genret nähdään heidän mukaansa kielenkäytön resursseina: opimme niiden kautta jäsentämään ja ymmärtämään kielenkäyttöä vakiintuneilla tavoilla, tietyissä ympäristöissä, kulttuureissa ja tilanteissa. Genreillä kartoitetaan heidän mukaansa siis kielenkäytön ja sosi-

aalisen toiminnan yhtäaikaista ja jokseenkin säännönmukaisia liitoksia. Genreissä ja diskursseissa voidaankin nähdä paljon samaa: niiden eroavaisuus kiteytyy genrejen rakentamisessa vakiintuneilla tavoilla sosiaalista toimintaa, kun taas diskurssit merkityksellistävät maailmaa rajattomammin (Pietikäinen ja Mäntynen, 2019).

Pietikäinen ja Mäntynen (2019) kertovat, että genrejen ja diskurssien kannalta kontekstit ovat molempien osalta merkittävässä asemassa, mutta genret ovat konteksteihin huomattavasti kiinnittyneempiä. Heidän mukaansa diskurssit keskittyvät enemmän vakiintuneisiin ajattelutapoihin sekä näkökulmiin, kun taas genret liittyvät vuorovaikutukselliseen toimintaan, jotka ovat tyypillisiä eri tilanteille, yhteisöille tai instituutioille.

Pietikäinen ja Mäntynen (2019) painottavat, että genrejen kautta meidän on mahdollista leikata kielenkäyttöämme eri osiin ja lokeroida sitä, kun taas genret sen sijaan luovat odotuksia ja oletuksia kielenkäyttöömme suhteen. Se, että oletamme kielenkäytöltä jotain tiettyä, vaikuttaa myös meidän tulkintaamme siitä. Oletukset syntyvät Pietikäisen ja Mäntynen (2019) mukaan nimenomaan vakiintuneiden toimintatapojen kautta, joita genret hyvin pitkälti edustavat.

Pietikäinen ja Mäntynen (2019) määrittelevät genrejen koostuvan yleensä eri tekstityyppien yhdistelmästä. Esimerkiksi mielipidekirjoitus sisältää usein argumentoivan, kertovan ja erittelevän tekstityypin piirteitä. Mielipidekirjoituksessa on oleellista, että oma kanta tuodaan esille, mutta myös perustellaan, ja näin ollen ilman tekstilajien sekoittumista mielipidekirjoitus ei toimi (Pietikäinen ja Mäntynen, 2019).

4 Greta Thunberg Helsingin Sanomien kolumneissa ja verkkokeskusteluissa

Tässä luvussa esitellään tutkimuksen aineistossa, eli Helsingin Sanomien kolumneissa, havaitsemani Greta Thunbergiä ja hänen toimintaansa käsitteleviä ja kuvaavia kielellisiä ilmaisuja ja niiden myötä rakentuneita representaatioita. Tämän luvun tarkoituksena on luoda kokonaiskuva siitä, millaista kuvaa Thunbergistä rakennetaan HS:n kolumneissa. Sitä, miten Thunberg on kolumneissa representoitu havainnollistetaan niissä käytettyjen sanavalintojen ja muiden kielellisten ilmaisujen kautta. Tekstistä tehdään nostoja, joiden kautta käy ilmi, miten Thunbergistä kerrotaan. Myöhemmässä vaiheessa analyysia pohditaan kyseisten kielellisten ilmaisujen ja sanavalintojen sekä niiden sisältämien argumenttien mahdollista heijastumista kolumnien yhteydessä käytyjen verkkokeskustelujen kommentteihin, niissä esiintyviin argumentteihin sekä niissä vallitseviin asenteisiin.

4.1 Thunbergin representaatiot kolumneissa

Tutkimuksen aineistoksi valitut kolumnit edustavat kannanotoiltaan eri asioita, ja niissä Thunbergiin suhtaudutaan eri tavoin: yksi kolumneista käsittelee Thunbergiä kyseenalaistaen hänen toimintaansa (HS.1) ja kahdessa kolumnissa häntä ennemminkin ylistetään (HS.2 & HS.3). Kolumnit ovat kirjoitustyyliiltään toisistaan poikkeavia ja niissä pohditaan Thunbergiä ja hänen toimintaansa eri näkökulmista, konteksteissa sekä erilaisia kuvaavia ilmaisuja ja argumentteja käyttäen. Kolumneissa Thunbergistä muodostui kolme erilaista representaatiota.

Ensimmäisenä, alaluvussa 4.1.1, käsittelyssä oleva representaatio näyttäytyy vahvasti HS:n kuukausiliitteen toimittaja Saska Saarikosken (2019) kolumnissa (HS.1). Kolumnissaan Saarikoski pohtii lähinnä Thunbergin suosiota ja sitä, miksi olemme nostaneet juuri hänet ilmastoaktivismin symboliksi. Saarikoski kuvailee Thunbergiä monin eri tavoin ja

ilmaisuin, eikä tekstistä ole suoraan tulkittavissa, minkälaista kuvaa Thunbergistä halutaan kolumnissa välittää. Saarikosken kolumnin tarkoituksena tuntuu kuitenkin olevan kyseenalaistaa Thunbergin jaksamista ja kykyä toimia tehtävässään. Seuraavaksi pohditaan kolumnissa HS.1 havaittuja representaatioita ja niitä tukevia tekstikohtia.

4.1.1 Vaativa, aikuisia ojentava kontrollifriikki

Representaatiossa *Vaativa, aikuisia ojentava kontrollifriikki* korostetaan Thunbergin ehdottomuutta sekä vaativaa tapaa ajaa asiaansa. Hänestä luodaan vaikutelma, jonka mukaan hän määräälee milloin omia vanhempiaan, milloin poliitikkoja ympäri maailman.

(1) Vakavakasvoinen Greta Thunberg on kuin itse tulevaisuus, joka on tullut vaatimaan meitä tilille – Mutta miten 16-vuotias kestää tällaisen taakan? (HS.1)

Esimerkissä (1) Thunbergiä rinnastetaan tulevaisuuteen. Hänestä puhutaan ikään kuin hän olisi jokin korkeampi taho ja *meistä* erillinen. Jaottelu *häneen* ja *meihin*, luo tietynlaista vastakkainasettelua, jossa Thunberg voidaan nähdä joko positiivisessa tai negatiivisessa valossa, riippuen siitä, mitä kantaa itse edustaa ilmastoapolitiikassa. Myös Thunbergin ulkoiseen olemukseen on tartuttu kuvailemalla häntä *vakavakasvoiseksi*. Hänen sanotaan myös tulleen *vaatimaan* meitä tilille. Näiden kuvailujen perusteella saa vaikutelman, että Thunberg on totinen sekä vaativa, ja että hän on vakavan asian äärellä. Esimerkissä (1) on myös nostettu esiin hänen nuori ikänsä, jonka kautta hänen jaksamistaan on kyseenalaistettu. Nuorta ikää ei tässä kohtaa nähdäkään kyllä nuorena jaksaa -tyyppisesti vahvuutena, vaan ennemminkin heikkoutena. Nuori ikä esitetään näin ollen ongelmana, joka estäisi Thunbergiä toimimasta asemassaan.

(2) ... Thunberg läksytti Davosin talousseminaarin osallistujia... (HS.1)

(3) Thunberg on ikäistään nuoremman oloinen, samaan aikaan ujo ja täysin ehdoton. Hänelle maailma tai ainakin ilmastoasiat ovat mustia tai valkoisia, ei mitään siltä väliltä. (HS.1)

(4) ... hän vaati, että vanhemmat ryhtyvät vegaaneiksi ja lopettavat lentämisen. (HS.1)

(5) Sitten selvisi, ettei nuori ilmastoaktivisti voi vieläkään olla täysin tyytyväinen perheeseensä. (HS.1)

Thunbergin kerrotaan esimerkissä (2) *läksyttäneen* Davosin talousseminaarin osallistujia. Läksyttää-verbin käyttö on tässä kontekstissa metaforinen ilmaisu, jonka kautta Thunbergistä muodostetaan vaativan oloinen kuva. Hänen vaativaa luonnettaan korostetaan useampaan otteeseen. Esimerkissä (3) nostetaan esiin Thunbergin ikä ja hänet määritellään ujoksi, ja lisäksi *täysin* ehdottomaksi. Kuvauksen uskottavuutta on lisätty käyttämällä argumentointikeinona vahvistusta, kun pelkän ehdottoman sijaan Thunbergin on kuvailtu olevan *täysin* ehdoton. Tätä ehdottomuutta on lisäksi korostettu kuvailemalla hänen ajatteluaan mustavalkoiseksi. Esimerkeissä (4) ja (5) hänen vaativia luonteenpiirteitään vahvistetaan edelleen kertomalla, että hän ohjailee omien vanhempiensa kulkuskäyttäytymistä, ja on tyytymätön, jos he eivät toimi hänen haluamallaan tavalla.

4.1.2 Autistinen lapsi, jonka kykyjä ja jaksamista on syytä kyseenalaistaa

Toinen havaittu havaittu representaatio, *Autistinen lapsi, jonka kykyjä ja jaksamista on syytä kyseenalaistaa*, vähättelee Thunbergin kykyä toimia tehtävässään sekä hänen jaksamistaan kyseenalaistaan eri keinoin. Eritoten Thunbergin nuori ikä on tässä representaatioissa erittäin vahvasti esillä, ja se mainitaan eri ilmaisuin ja eri yhteyksissä useaan otteeseen. Myös hänen autistisuuteensa ja Aspergerin syndroomaan tartutaan tässä representaatioissa negatiivisessa mielessä. Myös tämä representaatio on vahvasti läsnä kolumnissa HS.1.

(6) Miksi olemme nostaneet juuri Greta Thunbergin ilmastoaktiivismin symboliksi? Se voi johtua kognitiivisesta dissonanssista. (HS.1)

Esimerkissä (6) pohditaan sitä, miksi *me* olemme nostaneet *juuri* Greta Thunbergin ilmastoaktiivismin symboliksi. Ilmaisusta saa sen käsityksen, että olisi olemassa muitakin

vaihtoehtoja ja ettei Thunberg olisi tämänhetkisessä asemassaan esimerkiksi etevyytensä vuoksi, vaan siksi, että hänet on jostain syystä nostettu siihen. Tälle tapahtumaketjulle on esitetty syy, joka piilee meissä itsessämme: kognitiivinen dissonanssi, jolla tarkoitetaan Saarikosken (2019) mukaan psyykkisesti rasittavaa tilaa, jossa ihminen ei pysty elämään omien arvojensa mukaisesti. Saarikoski esittää, että Greta Thunberg, joka elää, kuten opettaa, voi toimia monelle ulospääsynä tästä tilasta. Näin ollen Thunbergin pätevyyden tai hänen ajamiensa asioidensa sijasta on valittu keskittyä kyseenalaistamaan sitä, onko meidän sittenkään hyvä tukea hänen toimintaansa nostamalla hänet sankarin asemaan. Seuraavissa esimerkeissä voidaan nähdä, millä tavalla Thunbergin nuori ikä on vahvasti läsnä tässä representaatioissa, ja kuinka sitä sekä hänen autismiaan tuodaan eri tavoin ja eri yhteyksissä esille.

(7) Kun jo kolmas tuttu alkoi puhua minulle silmät innostuksesta loistaen 16-vuotiaasta ruotsalaisesta ilmastoaktivistista Greta Thunbergistä... (HS.1)

(8) Mustavalkoinen ajattelu on murrosikäisille tyypillistä, mutta Thunbergillä sitä vahvistavat myös pakkoneuroosit ja Aspergerin syndrooma. (HS.1)

(9) Ihmiset haluaisivat elää, kuten opettavat, mutta kun he eivät itse siihen kykene, he nostavat sankarikseen sen, joka pystyy: autistisen lapsen. (HS.1)

(10) Mutta miten lapsi, jolla on tekemistä omankin elämänsä kanssa, kestää tällaisen kuorman? Olemme luoneet sankarin, toivottavasti emme marttyyriä. (HS.1)

Esimerkissä (7) ikä nostetaan esille konkreettisella tavalla kertoen, että Thunberg on 16-vuotias. Asiaa on korostettu värittäväällä ilmaisulla, jossa kolumnistin tuttu oli puhunut Thunbergistä silmät *innostuksesta loistaen*. Tällä värittäväällä ilmaisulla saadaan aikaan tunne siitä, että Thunberg olisi lumonnut tutun hänen kannattajakseen faniutta muistuttavalla tavalla. Esimerkissä (8) Thunbergin ikään tartutaan kuvailemalla häntä murrosikäiseksi, joka ajattelee mustavalkoisesti. Tässä tuodaan negatiivisessa sävyssä esiin hänen ikäänsä ja hänen ajattelutapaansa, jonka selitetään liittyvän hänen ikänsä lisäksi hänelle diagnosoituun Aspergerin syndroomaan. Hänen mainitaan myös kärsivän pakko-

neurooseista. Esimerkissä (9) Thunbergiä kuvaillaan hyvin negatiivissävytteisesti *autistiseksi lapseksi*. Esimerkissä (10) Thunbergiä kutsutaan jälleen lapseksi, ja hänen jaksamistaan kyseenalaistetaan samassa yhteydessä.

4.1.3 Nuori ilmastoaktivisti, jonka rinnalla aikuiset näyttävät teineiltä

Kolmas representaatio *Nuori ilmastoaktivisti, jonka rinnalla aikuiset näyttävät teineiltä* on hyvin päinvastainen kahteen aiempaan representaatioon verrattuna, joissa Thunbergiä lähinnä kyseenalaistettiin. Kolmannessa representaatiossa Thunberg tuodaan esille nuorena ilmastoaktivistina, jonka rinnalla aikuiset näyttävät teineiltä. Representaatiossa korostetaan Thunbergin aikuismaista ja kypsää käytöstä rinnastamalla sitä aikuisten epäkypsään käytökseen, kun puhutaan ilmastonmuutoksesta ja siihen liittyvistä asenteista sekä toimista.

Nuori ilmastoaktivisti, jonka rinnalla aikuiset näyttävät teineiltä -representaatio on vahvasti läsnä kahdessa tutkimuksen aineistoon kuuluvissa HS:n kolumneissa: Tukholman kirjeenvaihtaja Petja Pellin (HS.2 2019) sekä politiikantoimittaja Marko Junkkarin (HS.3 2019) kirjoittamissa kolumneissa. Kyseisissä kolumneissa rakennetaan samankaltaista representaatiota Thunbergistä. Pelli pohtii kolumnissaan Thunbergin ja aikuisten välille syntynyttä vastakkainasettelua ja kolumnista saa jo nopealla vilkaisulla sen vaikutelman, että hän seisoo Thunbergin puolella. Hän tuo kolumnissaan esiin Thunbergin aikuismaisuutta ja kypsää käyttäytymistä vertaamalla sitä aikuisten lapselliseen käyttäytymiseen. Myös Junkkari asettaa kolumnissaan lapset ja aikuiset vastakkain pohtimalla sitä, miten lapset kantavat suurta huolta ilmastonmuutoksesta ja kokevat ilmastoahdistusta, kun taas aikuiset, joiden tulisi kantaa vastuuta tilanteesta, eivät ole yhtä huolissaan ilmastonmuutoksesta.

Pellin kolumnin (HS.2) keskiössä on tapahtuma, jossa Thunberg julkaisi Twitterissä kuvan junamatkaltansa kotiin Madridin ilmastokokouksesta saatetekstillä ”Matkustan ylitä-

sissä junissa Saksan läpi. Ja vihdoinkin olen matkalla kotiin!”. Kuvassa hän istui matkalaukuineen junan lattialla. Saksan rautatieyhtiö Deutsche Bahn julkaisi tämän jälkeen Thunbergille osoitetun twiitin, jossa junayhtiö kertoi jääneensä vailla Thunbergin kiitoksia heidän tiimensä ammattimaisesta palvelusta ykkösluokan istumapaikalla, ja näin ollen vihjasi Thunbergin valehtelevan. Thunberg twiittasi uudelleen tarkentaen matkansa kulkua ja kertoi, ettei tarkoitus ollut kritisoida ja että junamatkustamisen korkea kysyntä on hieno juttu. Kolumnissa sivutaan myös Thunbergin ja Trumpin välejä.

Junkkarin (HS.3) kolumnissa käsitellään nuorten ilmastoahdistusta ja heidän keskuudessaan kasvanutta huolta tulevaisuudesta sekä sitä, kuinka päättäjät eivät tarjoa riittävästi välineitä ilmastonmuutoksen torjumiseksi. Vaikka Thunberg ei ole kolumnin keskiössä samalla tavalla kuin aineiston muissa kolumneissa, korostetaan häntä ja hänen toimintaansa tekstissä myönteisessä mielessä. On mielenkiintoista selvittää, kuinka paljon tilaa ja minkälaista keskustelua Thunberg saa aikaan verkkokeskustelun kommentteissa ja pohtia mitä se kertoo ilmastonmuutosaiheen henkilöitymisestä häneen.

Seuraavissa esimerkeissä käy ilmi, millä tavoin Nuori ilmastoaktivisti, joka rinnalla aikuiset näyttävät teineiltä -representaatiota on tyyppillisesti rakennettu.

(11) Greta Thunberg saa aikuiset näyttämään teineiltä. (HS.2)

(12) Ruotsalaista ympäristöaktivistia Greta Thunbergiä moititaan usein hänen nuoresta iästään. Vihjataan, että hän olisi epäkypsä. Ainakin viime päivinä asetelma on kuitenkin kääntynyt ympäri. 16-vuotias koululainen on herättänyt täysi-ikäisissä arvostelijoissaan suorastaan teinimäistä itsekeskeisyyttä ja herkkähipiäisyyttä. Thunbergille on jäänyt aikuisen osa. (HS.2)

Esimerkki (11) on merkittävä kyseisen representaation rakentumisessa. Siinä tuodaan selkeästi esiin representaation pääviesti. Esimerkki (11) kertoo suoraan, että Thunbergiin suhtaudutaan myönteisesti, ja rinnastamalla aikuisia teineihin kyseenalaistetaan aikuisten toimintaa vahvasti. Sama tyyli jatkuu esimerkissä (12), jossa kerrotaan, että

vaikka monet aikuiset pitävät Thunbergiä epäkypsänä, on Thunberg onnistunut *kääntämään aselman toisinpäin*, joka on ilmaisuna metaforinen ja selventää asian merkitystä tässä yhteydessä kuvailevalla tavalla.

(13) Mitä tekee Saksan valtionrautatiet? Loukkaantuu kuin teini. (HS.2)

(14) Thunberg kertoi matkansa kulun uudessa twiitissä ja muistutti, ettei alkuperäisen viestin tarkoitus ollut kritisoida: ”Ylitäydet junat ovat hieno merkki, sillä se kertoo junamatkustamisen korkeasta kysynnästä!” Deutsche Bahn ei enää vastannut. Se oli poistunut huoneesta. (HS.2)

(15) Nyt tunnustus meni Thunbergille. Trump kutsui valintaa naurettavaksi ja jatkoi menemällä henkilökohtaisuuksiin. Hänen mukaansa aktivistilla on vihanhallintaongelma. Thunberg käänsi tölväisyn tilillään itseironiseksi huumoriksi. (HS.2)

Esimerkeissä (13), (14) ja (15) Thunbergin vaikutusvaltaa ja representaation sanomaa korostetaan konkreettisten esimerkkien avulla. Esimerkkitapauksiin on valittu kaksi tapaus, joilta yleisesti voisi asemansa vuoksi odottaa aikuismaista käytöstä, eli saksalainen junayhtiö Deutsche Bahn ja Yhdysvaltain presidentti Donald Trump. Esimerkissä (13) Deutsche Bahnin käyttäytymistä rinnastetaan teinimäiseen loukkaantumiseen, eli lapsellisuuteen. Esimerkissä (14) edellistä vahvistetaan tuomalla esiin Thunbergin maltillinen vastaus junayhtiölle, jossa hän aikuismaisesti muistuttaa, mikä hänen twiittinsä tarkoitus oli, jonka jälkeen Deutsche Bahnin lapsellisuutta korostetaan sillä, että junayhtiö ei enää vastannut Thunbergille. Sama tyyli jatkuu esimerkissä (15), kun Trumpin kerrotaan olleen tyytymätön siihen, että Thunberg sai hänen sijastaan Time-lehden Person of the year -palkinnon. Trumpin kerrotaan menneen henkilökohtaisuuksiin, mutta Thunbergin kerrotaankin kääntäneen Trumpin *tölväisy*t itseironiseksi huumoriksi. Tällä tavalla kolumnissa korostetaan taas Thunbergin aikuismaista ja fiksumäistä käytöstä rinnastamalla sitä Trumpin lapsellisuuteen ja tahdittomuuteen, joka vahvistaa Thunbergistä luotua aikuismaista representaatiota, jota kolumnissa halutaan välittää.

(16) Tästä on viime aikoina puhunut 16-vuotias ruotsalaistyttö Greta Thunberg. Koska aikuiset vähät välittävät tulevaisuudesta, Thunberg päätti tehdä samoin ja

meni alkusyksystä koululakkoon. Sittemmin Thunberg on noussut ilmastonmuutoksen vastaisen taistelun kansainväliseksi supertähdeksi. Koululakot ovat levinneet eri puolille Eurooppaa. (HS.3)

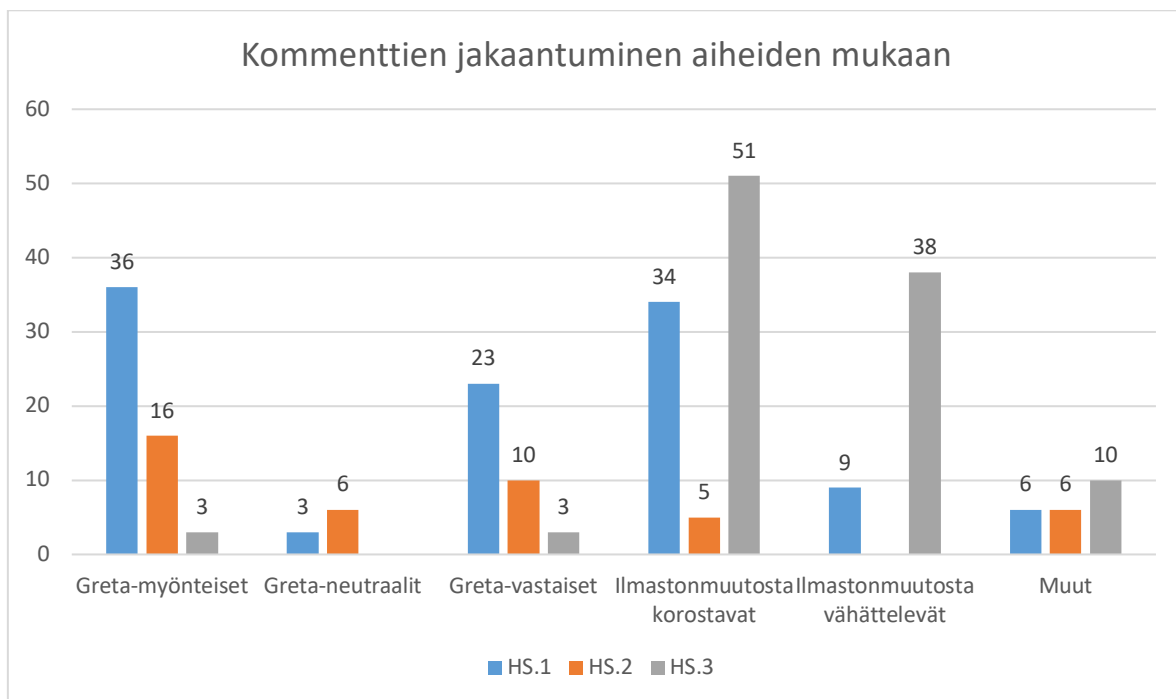
(17) Te ette ole riittävän aikuisia kertomaan meille, miten asiat oikeasti ovat, Greta Thunberg sanoi puheessaan maailman päättäjille joulukuussa YK:n ilmastokokouksessa. (HS.3)

Kolumnissa (HS.3) Thunberg on huomattavasti pienemmässä roolissa, kuin kahdessa muussa kolumnissa. Hänet oikeastaan ainoastaan mainitaan kolumnissa pariin otteeseen. Näissä kohdissa hänet tuodaan esille nuorena, mutta vaikutusvaltaisena vaikuttajana, joka siis tukee Nuori aikuinen, jonka rinnalla aikuiset näyttävät teineiltä -representaatiota. Esimerkissä (16) kerrotaan, kuinka hänen aloittama koululakko on levinnyt ympäri Euroopan. Hänet esitetään ilmastonmuutoksen vastaisen taistelun kansainvälisenä *supertähdenä*, joka on värittävä ilmaisu, jolla vahvistetaan kuvaa Thunbergin kansainvälisestä vaikuttavuudesta. Myös hänen nuori ikänsä on otettu tässä esille, mutta tällä kertaa positiivisessa mielessä. Esimerkissä (17) Thunbergin kerrotaan YK:n ilmastokokouksessa sanoneen puheessaan *maailman päättäjille*, että he eivät ole *riittävän aikuisia* kertoakseen, miten asiat ovat, joka taas vahvistaa kuvaa Thunbergistä, jossa hänet nähdään vaikutusvaltaisena ja aikuisempana, kuin todellisesti iältään aikuisia olevat.

4.2 Kommentointi kolumnien verkkokeskusteluissa

Seuraavaksi tarkastellaan kolumnien yhteydessä käytyjä verkkokeskusteluita ja kolumneissa rakennettujen representaatioiden mahdollista välittymistä verkkokeskusteluihin. Tarkoituksena on selvittää, heijastuvatko representaatioiden kautta välittyvät asenteet verkkokeskusteluun ja jos heijastuvat, niin millä tavalla niihin on reagoitu sekä millä tavalla asian puolesta tai sitä vastaan argumentoidaan. Kaikki 259 kommenttia, joista 22 kommenttia on luokiteltu Muut-kategoriaan, on jaoteltu kolumnikohtaisesti eri kategorioihin sen perusteella, mitä ne käsittelevät ja minkälaisia asenteita niissä on havaitta-

vissa. Kategoriat, joihin kommentit ovat jaoteltu esitetään kuviossa 2 kolumnikohtaisesti. Kommenteista on jätetty pois kommentoijien nimet sekä nimimerkit, sillä niiden julkaisemista ei koettu oleelliseksi tämän tutkimuksen kannalta.

Kuvio 1. Kommenttien jakautuminen kolumnikohtaisesti

Jotta kommenteista voitaisiin selvittää niiden sisältöä ja asennetta, on kategoriat määriteltävä kuviossa 2 esitetyllä tavalla. Kommenteissa käsitellään kahta aihetta: Thunbergiä ja ilmastonmuutosta. Greta-myönteiset kommentit ovat luonnollisesti sellaisia, missä aiheena on Thunberg ja missä hänestä puhutaan positiiviseen sävyyn, Greta-neutraaleissa kommenteissa asenne Thunbergiä kohtaan ei ole jyrkkä, eikä niissä käy ilmi, onko kirjoittaja Thunbergin kannattaja vai vastustaako hän häntä tai hänen toimintaansa.

Greta-vastaisissa kommenteissa tuodaan esille negatiivista, vähättelevää ja vastustavaa asennetta Thunbergiä kohtaan. Kuten aiemmin pohdittu, on ilmastonmuutosaihe henkilöitynyt Thunbergiin vahvasti ja aineiston kolumneissakin ilmastoasiat ovat tavalla tai toisella käsittelyssä. Näin ollen kommenteissa keskustellaan paljon myös ilmastonmuu-

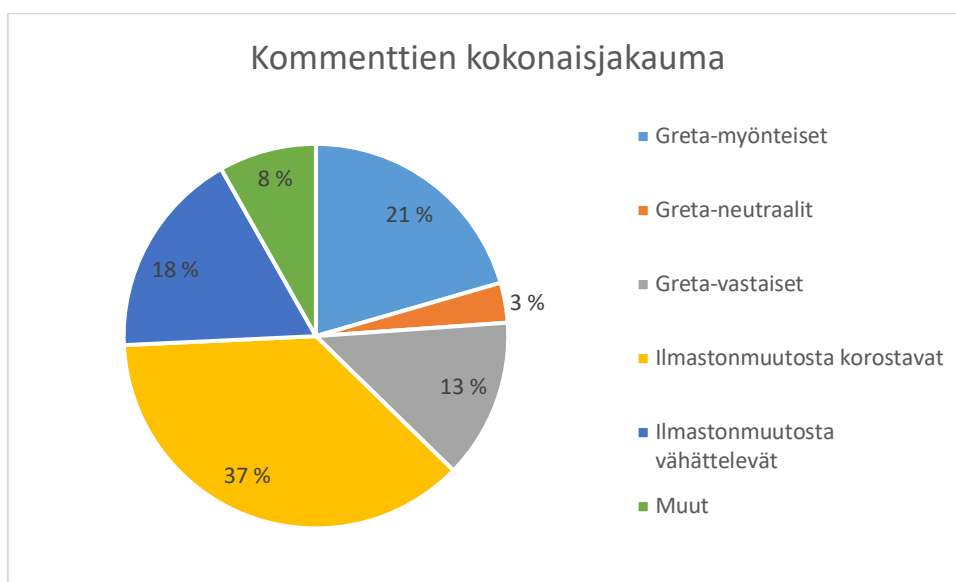
toksesta, jonka vuoksi aiheen puitteissa on muodostettu kaksi kategoriaa: ilmastonmuutokseen uskovat ja ilmastonmuutosta vähättelevät kommentit. Näiden kategorioiden kommentteissa huomio keskittyy Thunbergin sijaan ilmastonmuutokseen, joka selittää osittain ilmastonmuutosaiheen henkilöitymistä Thunbergiin. Kuviosta 2 on havaittavissa, että aiheiden jakautuminen ei ollut kolumnien välillä tasaista, vaan jokaisessa kolumnissa kommenttien aiheet vaihtelivat määriltään. Muut-kategoriaan on jaoteltu kommentit, jotka eivät liittyneet ilmastonmuutokseen tai Greta Thunbergiin, eikä niitä siitä syystä huomioida aineiston analyysissä.

Representaatioissa Vaativa, aikuisia ojentava kontrollifriikki ja Lapsi, jonka kykyjä ja jakamista on syytä kyseenalaistaa, jotka olivat vahvasti esillä kolumnissa HS.1, suhtauduttiin Thunbergiin kyseenalaistavalla tavalla, ja hänestä rakennetut representaatiot ovat negatiivissävytteisiä. HS.1 kolumnin verkkokeskustelun Thunberg-aiheiset kommentit jakautuivat siten, että Greta-myönteisiä kommentteja oli eniten eli 36, Greta-vastaisia kommentteja oli 23 ja Greta-neutraaleja kommentteja oli kolme, eli vähiten. Näin ollen 56 prosenttia kaikista kommenteista käsittelivät Thunbergiä jollain tavalla. Greta-myönteisissä kommentteissa on nähtävissä, että representaatioiden Thunbergiä kyseenalaistava tyyli on saanut Thunbergin kannattajat liikkeelle, sillä he puolustavat kommentteissaan Thunbergiä ja pyrkivät argumenteillaan paikkaamaan kolumnissa rakennetut Thunbergiä vähättelevät ja kyseenalaistavat representaatiot.

Kolumnit HS.2 ja HS.3 suhtautuivat Thunbergiin samalla positiivisella asenteella, rakentaen hänestä samanlaisia representaatioita, niin kuin alaluvussa 4.1.3 nähtiin. Kolumnit eroavat toisistaan siten, että kolumnissa HS.2 käsiteltiin miltei kauttaaltaan Thunbergiä, ja hyvin vähän muita aiheita, kun taas kolumnissa HS.3 Thunbergiä käsiteltiin huomattavasti vähemmän, kolumnin keskittyessä käsittelemään yleisesti sitä, kuinka aikuisten tulisi olla huolestuneempia ilmastonmuutoksesta. Tämä heijastuu myös kolumnien verkkokeskusteluihin siten, että kolumnin HS.2 verkkokeskustelussa käsitellään tasaisemmin sekä Thunbergiä että ilmastonmuutosta, kun taas kolumnissa HS.3 keskustelu keskittyy enimmäkseen ilmastonmuutoksen ruotimiseen.

Kolumnin HS.2 verkkokeskustelussa käytiin eniten keskustelua Thunbergiin liittyen. Greta-myönteisiä kommentteja oli 16, eli kaikista eniten ja Greta-vastaisia oli 10 kommenttia, eli toiseksi eniten, mikä kertoo siitä, kuinka Thunberg tyypillisesti jakaa mielipiteitä puolesta ja vastaan. Myös Greta-neutraaleja kommentteja oli tässä aineistossa kuusi. Kolumni herätti myös keskustelua ilmastonmuutoksesta: ilmastonmuutosta korostavia kommentteja esiintyi, mutta ainoastaan viisi kappaletta. Yllättävää oli, että ilmastonmuutosta vähätteleviä kommentteja ei esiintynyt keskustelussa yhtäkään.

Kolumnin HS.3 verkkokeskustelussa kommentointi keskittyi suurimmalta osin ilmastonmuutokseen Thunbergin jäädessä keskustelunaiheena toiseksi. Thunberg sai erittäin vähän huomiota, ja Greta-myönteisiä ja Greta-vastaisia kommentteja oli vain kolme per kategoria. Greta-neutraaleja kommentteja ei esiintynyt yhtäkään, eli Thunbergiin liittyvät kommentit olivat asenteeltaan selkeitä. Ilmastonmuutosta korostavia kommentteja esiintyi 51 eli huomattavasti eniten, kun taas ilmastonmuutosta vähätteleviä kommentteja oli 38, eli toiseksi eniten.

Kuvio 2. Kommenttien kokonaisjakauma

Kuviossa 3 näkyy kommenttien kokonaisjakauma kategorioittain. Kuvio 3 näyttää, kuinka ilmastonmuutosta korostavia kommentteja oli kaikista eniten, ja Greta-myönteisiä kommentteja toiseksi eniten. Greta-vastaisia ja ilmastonmuutosta vähätteleviä kommentteja oli huomattavasti vähemmän, kuin niiden vastakkaisia mielipiteitä esittäviä kommentteja. Greta-neutraaleja kommentteja oli merkittävän vähän muihin kommentteihin verrattuna.

4.2.1 Greta-myönteiset kommentit

Thunbergiä vähättelevät representaatiot *Vaativa, aikuisia ojentava kontrollifriikki ja Autistinen lapsi, jonka kykyjä ja jaksamista on syytä kyseenalaistaa*, jotka olivat vahvasti läsnä kolumnissa HS.1, saivat aikaan runsaasti Greta-myönteisiä kommentteja. Kolumnin HS.1 verkkokeskustelun kommentteissa kolumni saa paljon palautetta sen vähättelevästä asenteesta Thunbergiä kohtaan, ja siitä, että kolumnissa keskistytään tärkeän ilmastonmuutosaiheen sijaan epäoleellisiin asioihin, kuten Thunbergiin henkilönä, hänen ikäänsä ja hänen autismiinsa.

(18) Eilen, kun luin The Financial Timesin juttua Greta Thunbergista, mietin, että hänestä ei ole ollut mitään isompaa Hesarissa. Nyt sitten HS päätyi käsittelemään häntä kolumnissa, joka Gretan hälyttävän viestin sijaan keskittyy hänen henkilöön. Thunberg on esillä, jotta ymmärrettäisiin, ettei ilmastonmuutokseen liittyviä kipeitä päätöksiä enää voida siirtää, jos haluamme siedettävän tulevaisuuden. Näiden asioiden tulisi olla keskiössä, ei hänen persoonansa tai perhe-elämänsä. Hyvin argumentoitu: 250. (HS.1)

Esimerkissä (18) kommentoija argumentoi Thunbergin puolesta ja tuo esiin tyytymättömyyteensä kolumnin sisältöön, joka keskittyy Thunbergiin henkilönä ilmastonmuutoksen sijaan. Kommentti on yksi keskustelun suosituimmista kommenteista, sillä 250 lukijaa on tukenut sitä Hyvin argumentoitu -toiminnon kautta. Kommentti on myös keskustelun ensimmäisiä kommentteja, joka voi osakseen selittää sen suurta suosiota: Laaksosen ja Pöyryn (2018) sekä Rantsilan (2018) mukaan tunteita herättävä ja tahmainen sisältö kiertää hybridissä mediatilassa herkemmin. Kolumnin juuri tultua julki, voidaan olettaa, että

se kerää silloin todennäköisimmin suurimman osan lukijoista paikalle, jolloin ensimmäiset kommentit keräävät suurimman yleisömäärän, ja saavat näin ollen helposti enemmän kannatusta, kuin muut samaa kantaa edustavat, mutta myöhemmin lisätyt kommentit. Kommentin argumentin tyyli on myös hyvin asiallinen ja hillitty, mikä on myös saattanut vaikuttaa sen suosioon.

(19) Mitä jos avaisit hieman, että miksi uskot ettei Thunberg ole oikeassa? Onko sinulla jotain tietoa mikä kumoaa havainnot(!)? Eksistentiaalinen kriisi kuten ilmastonmuutos ON, aiheuttaa pelkoa, vainoharhaisuutta, todellisuuden kieltämistä ja vaikkapa joskus aitoa pyrkimystä ratkaista ongelma. Kolumni 6+(puhetta liikaa asian(ilmastonmuutos..) vierestä, mutta vähän, jos ollenkaan kirjoitusvirheitä, josta siis plussa kutosen perään.

Hyvin argumentoitu: 39. (HS.1)

Esimerkki (19) vastaa toiselle kommentoijalle ja kaipaa tältä perusteluja siihen, miksi hän uskoo Thunbergin olevan väärässä. Hän perustelee omaa näkemystään ilmastonmuutoksesta, ja lisää perusteluiden hyväksyttävyyttä terveeseen järkeen viittaamalla ja vakuuttaa että ilmaston muutos *ON* todellinen. Hän vahvistaa omaa argumenttiaan kirjoittamalla isoilla kirjaimilla. Kolumnille hän antaa ironisesti arvosanaksi 6+, jonka plusmerkintä on ansaittu vähäisten kirjoitusvirheiden ansiosta. Ironia ja vahvistus ovat Kakkuri-Knuuttilan (2015) mukaan argumentoinnin keinoja. Niillä voidaan pyrkiä vahvistamaan omaa argumenttia.

(20) Ala-arvoinen teksti. Onnistutaan sheimaamaan paitsi nuori aktivisti ja riisumaan tältä toimijuus, myös autismin kirjolla olevat ihmiset ja mielenterveysongelmat. Ei näin. Hesari voisi pohtia tarkemmin, minkälaiselle argumentaatiolle antaa tilaa. Onneksi Saska on vaivauneisuudentunteineen vähemmistössä.

Hyvin argumentoitu: 30. (HS.1)

Esimerkissä (20) Saarikosken kolumnia kutsutaan ala-arvoiseksi, sillä se *sheimaa*, eli asettaa Thunbergin lisäksi muut autistiset ihmiset huonoon valoon. Kommentoija antaa tästä syystä moitteita Helsingin Sanomille ja toteaa, että onneksi kolumnisti kuuluu näkemyksineen vähemmistöön.

(21) Tämä taisi olla tuulahdus tuolta rapakon takaisesta mielipideilmastosta? Aikamoinen haisu olikin. Haisee nimittäin mädälle. Seuraan Gretan esiintymisiä paljon. Hän on aikamme merkittävin ilmastotietoisuuden herättelijä ilman muuta. Tuo puuttuminen ikään tai johonkin sairauteen on todella ala-arvoista. Ja kertoo lähinnä toimittajasta itsestään sen, että katsoo maailmaa ilmiöiden ja persoonien kautta. Ei kokonaisuuksien ja syiden kautta. Heikko esitys tämä kolumni kerta kaikkiaan.

Hyvin argumentoitu: 13. (HS.1)

Myös esimerkin (21) kommentoija pitää kolumnin sisältöä ala-arvoisena ja kutsuu sitä heikoksi esitykseksi. Hän ilmaisee metaforisesti, että kolumni on *mädältä haiseva tuulahdus* rapakon takaa. Hän myös moittii toimittajan keskittymistä Thunbergin persoonaan. Kommentoija kertoo seuraavansa Thunbergin esiintymisiä *paljon*, ja vahvistaa tällä omaa argumenttiaan, jossa hän kertoo Thunbergin olevan aikamme merkittävin ilmastotietoisuuden herättelijä. Moni Greta-myönteinen kommentoija tarttuu siihen, että kolumni keskittyy Thunbergin viestin sijaan häneen itseensä henkilönä. Greta-myönteiset kommentoijat eivät tunnu näkevän henkilöitymistä tässä tapauksessa hyvänä asiana.

(22) Jep. Yleensä olen pitänyt Saskan kirjoitulsista, mutta nyt hän tarttuu epäolennaiseen samalla vähätellen itse ongelmaa. Rivien välistäkään ei ole luettavissa kritiikkiä keskivertoamerikkalaisen kulutustottumuksia kohtaan. Päinvastoin.

Hyvin argumentoitu: 13. (HS.1)

(23) Niinpä, aivan samaa mieltä. Kolumni vie katseen toisaalle, ohi ja etäälle. Sananvapauden nimissäkö kehystetään juttu vanhaa diskurssia hyväksi käyttäen?...

Hyvin argumentoitu: 9. (HS.1)

Esimerkit (22) ja (23) tukevat toisiaan: kolumnissa tartutaan epäolennaisiin asioihin, kuten Thunbergin ikään ja autismiin sekä vähätellään itse ongelmaa, eli ilmastonmuutosta. Argumenttien selkeyttämiseksi käytetään metaforisia ilmaisuja, puhumalla *rivien välistä luettavuudesta* ja siitä, kuinka kolumni vie *katseen toisaalle, ohi ja etäälle*.

Muissa Greta-myönteisissä kommentteissa Thunbergiä kuvaillaan esimerkiksi pelottomaksi nuoreksi ihmiseksi, rohkeaksi, yhdeksi tärkeimmistä ilmastonmuutosaktivisteista ja tulevaisuuden toivoksi. Hänen autismistaan puhutaan heikkouden sijaan vahvuutena

ja Thunbergin pätevyyttä korostetaan eri keinoin, muun muassa kyseenalaistamalla kolumnistin tietotasoa:

(24) Kolumnistille tiedoksi, että Aspergerin oireyhtymästä kärsivät ovat tutkimusten mukaan keskimääräistä älykkäämpiä. Veikkaanpa, että Greta tietää asioista enemmän kuin sinä tulet koko elämäsi aikana tietämään. Oli alhaista vetää hänen sairautensa tähän, joka todellisuudessa on lahja.

Hyvin argumentoitu: 4. (HS.1)

(K8) ... Vastenmielinen kolumni. Saska Saarikoski on oppinut termin kognitiivinen dissonanssi, jota hän hokee joka välissä. Onko hän psykologi? Kolumnin ajatus näkyy Thunbergin mitätöintinä. Jos Saarikoski olisi perehtynyt vielä hieman enemmän psykologiaan, kuin yhden termin verran, hän olisi "nuoruuden mustavalkoisuuden" lisäksi voinut todeta, että ihmisen "kognitiivinen" suorituskyyky on huipussaan noin 15 vuotiaana, vaikkain aivojen kehitys on valmis vasta noin 25 vuotiaana...

Hyvin argumentoitu: 2. (HS.1)

Esimerkin (24) kommentoija sivittää kolumnistia kertomalla, että Aspergerin oireyhtymästä kärsivät ovat *tutkimusten mukaan* keskimääräistä älykkäämpiä. Hän siis takaa oman argumenttinsa esittämällä argumentin tueksi määrittelemättömän tieteellisen tiedonlähteen. Esimerkissä (25) kysytään ironisesti, onko kolumnisti myös psykologi, jonka jälkeen jatketaan toteamalla, että kolumnisti ei näytä tutustuneen aiheeseen yhtä termiä enempiä. Samalla hän vahvistaa omaa argumenttiaan nostamalla esiin faktaperäiseksi esitetyn tiedon, jonka mukaan ihmisen kognitiivinen suorituskyyky on huipussaan noin 15-vuotiaana. Se toimii vasta-argumenttina Thunbergin ja hänen nuoren ikänsä puolesta, jota kolumnissa nimenomaan kyseenalaistettiin.

(26) Kuuluisa nobelisti ja suhteellisuusteorian isä Albert Einstein pohti jo 12-vuotiaana mitä merkitsee ratsastaa valonsäteellä – loppu onkin historiaa ja se vaikuttaa yhä kestäväenä totuutena... Albert todisti erinomaisesti 12-vuotiaana, että nuori voi olla aikaansa edellä, kun muiden silmät olivat valolta kiinni...

Hyvin argumentoitu: 2. (HS.1)

(27) Keisarilla ei ole vaatteita! Hyvä Greta!

Hyvin argumentoitu: 13. (HS.1)

Niin kuin esimerkeissä (26) ja (27) nähdään, niin myös sanontojen ja esimerkkien avulla pyritään argumentoimaan Thunbergin ja hänen uskottavuutensa puolesta. Esimerkissä (27) Thunbergin älykkyyttä rinnastetaan Albert Einsteinin muistuttamalla, että myös Einstein oli jo lapsena poikkeuksellisen fiksu. Esimerkissä (27) käytetään sanontaa ”Keisarilla ei ole vaatteita”, jolla viitataan siihen, että lapsen, tässä tapauksessa Thunbergin, suusta totuus kuullaan. Molemmat esimerkit pyrkivät korostamaan sitä, että mikään tietty ikä ei ole edellytys älykkyydelle.

Greta-myönteiset kommentit keskittyvät kolumnien HS.2 ja HS.3 verkkokeskusteluissa Thunbergin ylistämiseen sekä hänen positiivisten vaikutuksensa, hänen rohkeutensa ja aikuismaisuutensa esilletuomiseen asettamalla Thunbergin ja aikuisten päättäjien toiminnot vastakkain. Kolumnien HS.2 ja HS.3 Greta-myönteiset kommentit ovat hyvin pitkälti samassa linjassa, ja niissä vallitsi myös sama Thunbergiä ylistävä representaatio *Nuori ilmastoaktivisti, jonka rinnalla aikuiset näyttävät teineiltä.*

(28) Ottelussa Greta Thunberg vastaan maailman ilmastopäättäjät tulos 10–1...
... Tottakai aina voidaan myös kritisoida näitä nuoria idealisteja. Heillä ei ihan aina ole jalat maassa, ja ovat hieman kärsimättömiä. Mutta mitä olisi maailma ilman heitä? He antavat toivoa meille. Saavutettuaan iän olla päättämässä he voivat päättää asiat paremmin kuin me.
Hyvin argumentoitu: 60. (HS.2)

(29) Hyvä Greta! Tämä henkilö on tuonut ilmastonmuutoksen, ylikulutuksen, Maapallon monimuotoisuuden katoamisen ym. teemoja julkisuuteen ja saanut nuoret ympäri maailmaa huomaamaan, että ”en olekaan ehkä ainut kuka näistä asioista murehtii”. Tänä outona aikana, jolloin suurten päättäjien tekemät päätökset saavat tuntemaan epätoivoa ja epäreiluutta, tarvitaan yhä enemmän kansalaisaktivismia ihan vain senkin vuoksi, ettei omat huolet ympäristön tilasta luhista ihmistä toivotomuuteen. Ja kaikille niille, jotka väittävät Gretan toimintaa turhaksi ja että hän ei ole mitään konkreettista ratkaisua esittänyt ongelmaan: hän on sentään saanut monet ihmiset heräämään tähän ongelmaan ja se on mielestäni yksi tärkeimmistä asioista mitä voi tehdä. Greta on esittänyt tutkijoiden lausuntoja, joissa aika hyvin myös kerrotaan, mitkä toimet auttaisivat hillitsevän ilmastokriisiä, mutta onko muutoksi siltikään tehty riittävästi? Ei ole. ”First they ignore you, then they laugh at you, then they fight you, then you win”
Hyvin argumentoitu: 38. (HS.2)

(30) Greta on aikamme sankaritar. Hänestä on kasvanut 'ilmiö' ja erittäin hyvä esikuva monille nuorille jotka haluavat muuttaa maailmaa parempaan suuntaan. Pitää muistaa, että Greta itse aloitti liikeen lakoilemalla YKSIN Ruotsin eduskuntatalon rappusilla - tämä vaatii erittäin paljon rohkeutta nuorelta ihmiseltä.
Hyvin argumentoitu: 26. (HS.2)

Esimerkissä (28) kommentoija käyttää värittävää ilmaisutapaa, jossa hän asettaa ottelun kaltaisesti Thunbergin vastakkain ilmastopäätäjien, eli aikuisten kanssa, ja antaa Thunbergille arvosanan 10 ja ilmastopäätäjille arvosanan 1. Hän näkee nykypäivän nuorissa toivoa, ja uskoo, että nuoret voivat päättää paremmin, kuin nykypäivän aikuiset. Esimerkissä (29) kommentoija tuo esiin Thunbergin vaikuttavuutta listaamalla hänen saavutuksiaan ja argumentoi kaikkia niitä vastaan, joiden mielestä Thunberg ei ole saanut mitään konkreettista aikaan muistuttamalla, että hän on saanut ihmiset heräämään ilmastomuutosongelmaan. Tämän hän luokittelee erittäin merkittäväksi saavutukseksi. Hän viimeistelee argumenttinsa englanninkielisellä sananlaskulla, jota voisi verrata suomenkieliseen Vaikeuksien kautta voittoon -sananlaskulla. Esimerkissä (30) Thunbergiä kutsutaan värittävästi *aikamme sankarittareksi*, hänen todetaan olevan hyvä esikuva nuorille ja hänen poikkeuksellista rohkeuttaan alleviivataan esimerkin avulla, jossa muistutetaan, että Thunberg aloitti lakkoilun yksinään.

(31) ... Me olemme rakentamassa uutta maailmaa johon ihminen ei enää kuulu. Tämä tulevaisuus etenee hyvin, ainakin siitä päätellen mitä ikkunasta näkyy. Greta Thunbergin ikäpolvi saattaa kasvaa aikuiseksi. Se saattaa Gretan sanoja lainaten kysyä miksi me emme tehneet mitään. Olisiko aika ottaa vastuuta? Ongelmalle voidaan tehdä jotain jos myönnetään että meillä on ongelma. Me olemme nyt elossa, me olemme vastuussa maailmasta. Meidän pitää toimia. Nyt.
Hyvin argumentoitu: 77. (HS.3)

(32) Väite ettei yksittäinen ihminen voi asialle mitään kyseenalaistuu koulutyttö Gretan toimiessa. Nuoret Euroopassa ja Australiassa ovat lähteneet liikkeelle Gretan esimerkkiä seuraten. He kyseenalaistavat poliitikkojen toiminnan ja se on hyvä asia. Me kaikki tiedämme, että eksponentiaalisesti enemmän raaka-aineita käyttäen, ikuisesti, on mahdoton. Kasvu tappaa planeetan ja siitä Greta ja nuoret ovat huolissaan. Hienoa, että ruotsalaiset ovat tässäkin kehityksen edelläkävijöinä Gretan ansiosta!
Hyvin argumentoitu: 6. (HS.3)

Myös kolumnin HS.3 Greta-myönteisissä kommentteissa keskityttiin Thunbergiä ylistävän *Nuori ilmastoaktivisti, jonka rinnalla aikuiset näyttävät teineiltä* -representaation myötä hänen vaikuttavuuteensa. Kommenteissa asetettiin usein nuoret ja aikuiset vastakkain. Esimerkissä (K14) painotetaan aikuisten vastuuta ilmastonmuutosasiassa sillä, että seuraava sukupolvi ei joutuisi ihmettelemään, miksei silloin tehty mitään, kun asioihin olisi vielä voitu vaikuttaa. Esimerkissä (K15) pyrkii argumentillaan kumoamaan väitteen, jonka mukaan yksittäinen ihminen ei voisi vaikuttaa ilmastonmuutosongelmaan. Hän käyttää tässä apunaan esimerkkiä, jossa korostetaan Thunbergin vaikuttavuutta maailman nuoriin, jotka ovat Thunbergin esimerkkiä seuraten ryhtyneet kyseenalaistamaan poliitikkojen toimintaa.

4.2.2 Greta-vastaiset kommentit

Greta-vastaisissa kommentteissa takerruttiin tyypillisesti Thunbergin ikään ja hänen autismiinsa negatiivisessa mielessä. Näiden asioiden kautta pohdittiin myös Thunbergin jaksamista ja sitä, että ei ole oikein nostaa lasta asemaan, johon Thunberg on nostettu. Kommenteissa kävikin ilmi sama asia kuin kolumnissa, eli se, että Thunberg ei olisi itse saavuttanut asemaansa, vaan että hänet on nostettu siihen muiden tahojen toimesta.

(33) Jos tarina kuulostaa liian ”sopivalta”, se tuskin on spontaani vaan ns tuotteis-tettu: joku on etukäteen laatinut käsikirjoituksen tarinalle. Näin on mitä ilmeisem-min myös Gretan tapauksessa.

Hyvin argumentoitu: 170. (HS.1)

(34) Onko ihan pakko ottaa lapsi ideologian levittämisen välineeksi? Antakaa hä-nen kasvaa rauhassa!

Hyvin argumentoitu 175. (HS.1)

(35) Lapsen hyväksikäyttöä. Kun tutkija esittää epäilyjä ilmastonmuutoksesta, lei-mataan hänet kerettiläiseksi ja kieltäjäksi vaikka näkemys perustuu tutkimukseen. Kun lapsi esittää vääristeleviä skenaarioita ilmaston kehittämisestä, kaikki taput-taa. Hyvin menee propaganda perille.

Hyvin argumentoitu: 154.

(36) ... Kaikki maailmanpelastajat eivät ole autisteja, mutta hyvin paljon omien henkilökohtaisten ongelmien potemisesta on kyse...

Hyvin argumentoitu: 93. (HS.1)

Esimerkissä (33) kommentoija suojaa oman argumenttiaan toisten kritiikiltä heikentämällä asiaväitteen sisältöä käyttämällä ilmaisuja *tuskin* ja *mitä ilmeisimmin*. Hän ei siis suoraan väitä olevansa takuu varmasti oikeassa, vaan jättää varaa kritiikille. Esimerkki (34) on hyvin tyypillinen Greta-vastainen kommentti: siinä syyllistetään muita lapsen eli Thunbergin hyväksikäytöstä. Esimerkki (35) jatkaa samalla syyllistävällä linjalla, mutta lisäksi kommentissa kutsutaan Thunbergin skenaarioita ilmastonmuutoksesta vääristelviksi, ja hänen sanomaansa propagandaksi. Esimerkissä (36) Thunbergiin viitataan ironisella tavalla maailmanpelastajaksi ja hänen autismiaan pohditaan, jonka jälkeen viitataan, että Thunbergin kaltaisten henkilöiden toiminta usein liittyy omien henkilökohtaisten ongelmien potemiseen.

Greta-vastaisissa kommentteissa Thunbergiä ja hänen toimiaan pyritään korostamaan negatiivisessa mielessä. Hänen kykyjään, agenda ja tietämystä kyseenalaistetaan, ja hänen autisminsa sekä hänen nuori ikänsä nähdään heikkoutena. Thunbergin ja Deutsche Bahnin tapaus saa myös osakseen paljon huomiota, eikä Thunbergin junamatkustamista ykkösluokassa nähdä ympäristöystävällisenä.

(37) Pitäisikö Gretan palata kouluun ja tutustua ilmastonmuutokseen vaikuttaviin tekijöihin laajemmin? Ja etsiä sitten työpaikka, jossa voi tehdä jotain. Nyt varakkaat vanhemmat antavat lapselleen mahdollisuuden paistatella julkisuudessa neuvomassa koko muuta maailmaa. Tilanne on suhteeton.

Hyvin argumentoitu: 15. (HS.2)

(38) Paljon on Gretasta irronnut lapsellisia kommentteja, mutta DB oli melko asiallinen kun toi tietoon mielenkiintoisen tiedon. Greta on ollut niin ehdoton matkustamisessaan, mutta suostui kuitenkin ykkösluokan tuhlailuun eikä yrittänyt saada ympäristöystävällistä vaihtoehtoa tilalle.

Hyvin argumentoitu: 71. (HS.2)

(39) Samaa linjaa kuin ”ympäristöystävällinen” purjehtiminen miljardöörin purjeveneessä ko. miljardöörin apualukset purjeveneeseen rinnalla varmistamassa ettei ilmastomessiaalle ja hänen tukijalleen vaan käy mitenkään.

Hyvin argumentoitu: 17. (HS.2)

(40) Minua on ahdistanut jo pitkään tämä Hesarin ilmastovyörytys kun nyppii jo lehteä avatessa että sama veivaus jatkuu. Joka päivä. Me kun emme mitään voi muiden päätöksille, Atlantan kaupunkia pienempi nuppiluku ja talous. Suomi; ilmastotaiston suurvalta! Naapurit nauraa meille. Tämä ruotsalaisen 15 v aspegren oireyhtymästä kärsivän ruotsalaistytön masinointi Davosiin yms oli pateettista. Moni Gulfstremillaan kotiin lentänyt pohatta varmaan pyyhki silmiään vielä 2. Gin tonicin jälkeen...

Hyvin argumentoitu: 4. (HS.3)

(41) Täytyyhän kansaa voida jollakin pelotella. Kun ydinsodan uhka ei enää tehoa samalla lailla kuin kylmän sodan aikana, niin viekkaasti on keksitty tämä ilmastomuutos. Kun sillä pelotellaan, niin ei voi millään loukata yhtä yksityistä henkilöä, eikä edes yhtä kansaa. Se on globaali peloite. Ihan liikkistä on kun koulutyttö pistetään lukemaan medioissa huoltaan ilmaston tilasta. Näin fiksuja aikuisia on kasvamassa. Suurpääoma varokoon!

Hyvin argumentoitu: 20. (HS.3)

Esimerkeissä (37–41) Thunberg esitetään epäpätevänä, kyseenalaistamalla hänen tietämystään ja väittämällä, että hänen vanhempansa mahdollistavat hänelle hänen asemansa (37). Häntä pidetään lapsellisena (38), hänestä puhutaan tyttönä ja koulutyttönä, eli lapsena (39, 40) ja häntä kehoitetaan palaamaan kouluun sekä tutustumaan ilmastomuutokseen laajemmin esimerkissä (37). Hänen epäympäristöystävällisiin tekoihinsa tartutaan esimerkissä (38) ihmettelemällä hänen junamatkustamistansa ykkösluokassa, ja esimerkissä (39) kyseenalaistetaan hänen purjehdusmatkansa ympäristöystävällisyys. Esimerkissä (39) häntä myös kutsutaan ironisesti ilmastomessiaaksi. Myös esimerkissä (40) käytetään ironiaa kirjoittamalla, että Thunbergin toiminta ja huoli ilmastomuutoksesta on *liikkistä* eli liikuttavaa.

4.2.3 Greta-neutraalit kommentit

Greta-neutraaleja kommentteja oli HS.1 kolumnin verkkokeskustelussa vain kolme. Kommenteissa ei tuotu esiin mielipiteitä erityisen kärkkäällä tavalla, vaan niissä kannanotot

olivat neutraaleja. Myös niissä kannettiin huolta Thunbergin jaksamisesta, mutta samalla hänen ilmastotoimensa tunnustettiin tarpeellisiksi, niin kuin esimerkeissä (42) ja (43) on nähtävissä:

(42) Ilmiö on sinänsä hyvä, herättävä, EI KONEELLA. Vaan ihan fyysisesti on saatu nuoria ihmisiä liikkeelle. Sitä en tiedä, miten Thunberg pääsisi ulos ja pois aloittajan roolistaan...

Hyvin argumentoitu: 1. (HS.1)

(43) Totta ihmeessä Thunberg sinänsä olisi tarvittava sukupuolensa ääni ilmastonmuutosasiassa. Ikävää ja huolestuttavaa on kuitenkin hänen autismikirjodiagnosinsa...” Hyvin argumentoitu: 14. (HS.1)

HS.2 kolumnin verkkokeskustelussa Greta-neutraaleja kommentteja esiintyi kuusi, kun taas HS.3 kolumnin verkkokeskustelussa Greta-neutraaleja kommentteja ei esiintynyt yhtäkään.

(44) On aivan totta, että Gretan nuori ikä tms. ei ole merkityksellistä, se pitäisi jättää huomiotta. Toisaalta hänen tukijoidensa tulisi myös jättää se huomiotta, jos on lähtenyt aikuisten leikkeihin, täytyy kestää arvostelu asiasta ilman turvautumista siihen, että teiniä ei saisi arvostella. Jos puhuu höpsöjä, silloin saa kuulla siitä.

Hyvin argumentoitu: 77 (HS.2)

(45) Tämä uutisjuttu pitää niin hyvin paikkansa, aikuiset ovat alentuneet teinin tasolle. Pitää ihan väkisin keksiä jotain räpäyttävää, siitäkin huolimatta ettei räppimisessä ole päätä eikä häntää. Mitäpä jos Greta teki twiitin ennen tietoa ykkösluokan paikan vapautumisesta? Hän kuitenkin sai istumapaikan vain 2 h loppuosuudelle. En henkilökohtaisesti ole mikään Greta-fani, mutta joidenkin aikuisten ja jopa DB:n käytös on älytöntä.

Hyvin argumentoitu: 9. (HS.2)

Esimerkeissä (44) ja (45) tuodaan esiin neutraalilla tavalla, että muut kommentoijat ja kolumnisti ovat oikeassa siinä, että aikuiset käyttäytyvät lapsellisesti, ja että Thunbergin nuoreen ikään ei tulisi tarttua negatiivisessa mielessä. Esimerkissä (44) kommentoija kuitenkin painottaa metaforisesti, että Thunbergin tulisi kestää häneen kohdistuva kritiikki, kun on kerran ”aikuisten leikkeihin” ryhtynyt. Esimerkissä (45) puolustellaan Thunbergiä

ja kritisoidaan niitä aikuisia, jotka *aina keksivät väkisin jotain räöpittävää hänestä*. Lopuksi hän kuitenkin ilmoittaa, ettei ole henkilökohtaisesti mikään Greta-fani, vaikka puolustaakin häntä tässä yhteydessä.

4.2.4 Ilmastonmuutosta korostavat kommentit

Vaikka kolumni (HS.1) keskittyi sisällöltään miltei kauttaaltaan Thunbergiin, yhtä kohtaa lukuun ottamatta, missä kolumnisti pohtii lyhyesti Suomessa ja Yhdysvalloissa käydyin ilmastokeskustelun eroja, aikaansai kolumni huomattavan paljon keskustelua ilmastonmuutoksesta. Ilmastonmuutoskeskustelussa ei käsitelty Thunbergiä muuta kuin muutamassa poikkeustapauksessa, ja silloinkin epäsuorasti ja ohimennen. Runsaan ilmastonmuutoskeskustelun voidaan päätellä johtuvan ilmastonmuutosaiheen ja Thunbergin välisestä vahvasta linkistä. Ilmastonmuutos on aiheena vahvasti henkilöitynyt Thunbergiin, ja se näkyy myös aineistossa keskustelun poukkoillessa melko tasaisesti näiden kahden aiheen välillä.

(46) Liikaa väkeä maapallolla. Se on suurin syy ja siihen ei lihaverot ja muovikiellot auta.

Hyvin argumentoitu: 157. (HS.1)

(47) Olisi korkea aika ottaa puheeksi väestön holtiton lisääntyminen. Jos sille ei tehdä mitään. On turha alkaa syömään ituja koska nekään ei riitä ruokkimaan kaikkia.

Hyvin argumentoitu: 69. (HS.1)

Yksi aihe, joka nousi vahvasti ilmastonmuutoskeskustelussa puheenaiheeksi, oli väestönkasvu, jota esitettiin toistuvasti syyksi ilmastonmuutokselle. Esimerkit (46) ja (47) kuuluvat ilmastonmuutokseen uskoviin kommentteihin, sillä ne eivät kiellä tai vähättele ilmastonmuutosta, eikä niissä myöskään vähätellä Suomen vastuuta ongelman ratkaisemisessa. Yleisesti ottaen ilmastonmuutoskeskustelussa ei useimmiten otettu kantaa kolumnissa käsiteltyihin asioihin, vaan keskustelu rakentui eri ilmastonmuutokseen liittyvien aiheiden ympärille. Aiheen ympärille syntyi myös väittelyä:

(48) Järjetön tapa ajatella, joka on itseasiassa johtanut tähän nykyiseen tilanteeseen. Ei tehdä mitään, ulkoistetaan vastuu kiinalaisille tai kenelle milloinkin. Minäkäläinen aikuinen ihminen perustelee omat valintansa sillä, mitä muut tekevät tai jättävät tekemättä? Tulevaisuus pelottaa varmasti monia, ja epämiellyttävää totuutta halutaan paeta niin pitkään, kuin mahdollista. Se on ymmärrettävää. Mutta realistin ja pelkurin välillä on ero.

Hyvin argumentoitu: 11. (HS.1)

Esimerkissä (48), joka kuuluu myös ilmastonmuutosta korostaviin kommentteihin, todetaan toisen kommentoijan ajattelutavan olevan järjetön hänen ulkoistaessa vastuun ilmastonmuutoksesta muille. Hän kyseenalaistaa hänen aikuisuuttaan ja kutsuu häntä epäsuorasti pelkuriksi, ja käyttää konjunktiota *mutta* painottaakseen, että hän ei pidä tätä ajattelutapaa ymmärrettävänä. Kommentti on aineistolle sinänsä tyyppinen, sillä se tuo selvästi esiin ilmastonmuutoskeskustelun kahtiajaon sitä koskevien eri asenteiden välillä. Esimerkki (48) on myös kategorialleen tyyppinen siksi, että se ei oikeastaan käsittele kolumnissa käsiteltyjä asioita ollenkaan.

HS.2 kolumnissa ilmastonmuutosta korostavia kommentteja oli vähän, vain viisi kappaletta. Kolumnissa todettu Thunbergiä ylistävä representaatio tuntui ohjaavan keskustelun enemmän Greta-keskeiseksi.

(49) Jokainen voi miettiä itsekseen, mitä on tehnyt ilmaston lämpenemisen estämiseksi ja vasta sitten tuomita niitä, jotka edes yrittävät. Mitä ovat tehneet ne, joilla on valta päättää asioista? Eivät juuri mitään konkreetista. Meidän tulisi ottaa esimerkkiä Kojjärvi-liikkeestä ja ryhtyä kansalaistottelemattomuuteen. Suomessa pahimmat saastuttajat ovat ojitetut suot. Lapiot käteen ja ojat lapioimaan umpeen. Hallitus on toimintakyvytön, kun mukana on turvemafiapuu-lue. Siksi kansalaisten tulisi ryhtyä itse toimeen.

Hyvin argumentoitu: 13. (HS.2)

(50) Minäkin olen päättänyt että lennän vain niillä reiteillä joissa kone joka tapauksessa lentää. Näin en aiheuta juurikaan lisää ilmastokuormaa. Näin se menee ja maailma pelastuu.

Hyvin argumentoitu: 4. (HS.2)

Esimerkissä (49) kommentoija moittii epäsuorasti Thunbergin vastustajia. Esimerkissä ei kuitenkaan suoraan puhuta Thunbergistä, jonka vuoksi kommentti on luokiteltu ilmastomuutokseen uskoviin kommentteihin. Esimerkissä (49) moittii myös päättäjiä, jotka eivät tee tarpeeksi konkreettisia toimia ilmastomuutoksen eteen, ja kehottaa kansalaisia ottamaan ohjat omiin käsiinsä. Esimerkissä (50) käytetään argumentin tekokeinona ironiaa. Esimerkissä (50) kommentoija kertoo itse matkustaen lentämällä vain niillä reiteillä, jotka joka tapauksessa lentäisivät, ja näin ollen hänen toimintansa vuoksi ilmasto ei kuormitu juuri ollenkaan. Ironiaa käyttäen kommentoija viittaa ihmisten tekopyhyyteen heidän keksiessään erilaisia ilmastoystävällisiä keinoja matkustaa lentäen, vaikka sellaisia ei käytännössä ole olemassakaan.

Ilmastomuutosta korostavia kommentteja oli kolumnin HS.3 keskustelussa kaikkein eniten, ja aihetta käsiteltiin kommentteissa laajasti, mikä kertoo siitä, että kun Thunbergiä käsiteltiin lyhyesti kolumnissa, ei hän myöskään saanut paljoa tilaa kommentteissa. Ilmastomuutosta korostavissa kommentteissa ilmastomuutoksen torjuminen nähtiin myönteisenä ja tärkeänä asiana, niissä korostettiin Suomen vastuuta ilmastotoimissa, niissä tarjottiin erilaisia ratkaisuja ongelman selvittämiseksi ja niissä nähtiin ihmisen olevan suurin syy ilmastomuutokselle. HS.3 kolumnissa vallitsi Thunbergiä ylistävä *Nuori ilmastotoaktivisti, jonka rinnalla aikuiset näyttävät teineiltä* -representaatio.

(51) Suomessa ilmastomuutoksen estämiseksi välineinä on esitetty yksinkertaisuudessaan vero, verot ja verot. Eli rahan siirtäminen jollekin toiselle.
Hyvin argumentoitu: 135. (HS.3)

(52) Miksi ilmastokriisistä tarvitsee muka ahdistua? Senhän hoitaminen on päinvastoin iloinen ja hyvä asia. Aivan kuten kaikkien muidenkin ongelmien petraaminen.
Hyvin argumentoitu: 59. (HS.3)

(53) Ahdistusta on ollut jo muutaman vuoden, mutta päättäjiä ei tunnu ahdistavan.
Hyvin argumentoitu: 21. (HS.3)

(54) Osaltaan tämä kiteytyy siihen, että maapallolla on jo liikaa ihmisiä. Poliitikojen pitäisi globaalilla tasolla päästä yhteisymmärrykseen realistisesta ohjelmasta, miten väestönkasvu pysäytetään ja väkimäärää leikataan hallitusti ja vieläpä ihmisoikeussopimuksia kunnioittavalla tavalla.

Hyvin argumentoitu: 110. (HS.3)

(55) Ihminen on suurin saastuttaja. Pilaa maat, veden ja ilman. Tämä on totta. Suurin ihmisen aiheuttama ongelma, mistä kaikki em. Ongelmat juontavat on faktisesti ihmisen aiheuttama väestönkasvu. Ratkaisu: Ilmaisten kondomien jako globaalisti (eikä vain pk-seudun koululaisille, joilla ehkäistään käytännössä sukupuolitaudit ja ns. ei-toivotut teiniraskaudet) ...

Hyvin argumentoitu: 4. (HS.3)

(56) On äärimmäisen tärkeä ymmärtää, että ilmastoahdistus on hyvin myönteinen ilmiö. Parhaimmillaan ja toivottavasti se johtaa sanoista tekoihin.

Hyvin argumentoitu: 27. (HS.3)

Esimerkissä (51) ilmastonmuutos nähdään ongelmana, mutta Suomen esittämiä ratkaisuja ongelmiin, eli verotuksen lisäämistä pidetään ongelmallisina. Esimerkki (52) edustaa kommenttia, jossa ilmastonmuutoksen torjuminen nähdään positiivisena asiana, ja kommentissa ihmetellään sitä, miksi kolumnissa toivotaan ihmisten ahdistuvan ilmastokriisistä. Esimerkki (53) ja (54) moittivat päättäjiä siitä, että he eivät tee hyviä tai tarpeeksi ilmastonmuutosongelman pysäyttämiseksi. Esimerkeissä (54) ja (55) nostetaan esiin väestönkasvu, joka on ollut aiheena vahvasti läsnä jokaisen kolumnin verkkokeskusteluissa. Väestönkasvu nähdään näissäkin esimerkeissä suurimpana syynä ilmastonmuutokselle. Myös ilmastoahdistus nähdään positiivisena asiana kommentteissa, kuten esimerkissä (56), jossa kommentoija on samaa mieltä kolumnistin kanssa siitä, että ilmastoahdistus voi saada aikaan toimintaa ilmastonmuutosongelmaan liittyen.

4.2.5 Ilmastonmuutosta vähättelevät kommentit

Ilmastonmuutosta vähättelevissä kommentteissa keskistytään Thunbergin sijasta ilmastonmuutokseen. Niissä joko kielletään ilmastonmuutos kokonaan, tai vähätellään sitä.

(57) Jos maapallon olisi oikeasti tuhoutumassa hiilidioksiidin takia, niin otettaisiin sähköntuottajaksi ydinvoima. Esimerkiksi Saksa ei lopettaisi ydinvoimaloidensa

käyttöä ja rakentaisi uusia ydinvoimaloita vanhentuneiden tilalle. Mutta kun Suomikin vain lisää hiiliyhdisteiden polttoa, niin tilanne ei voi olla kovin paha. Joten on se vähän väärin lapsia pelotella.

Hyvin argumentoitu: 13. (HS.1)

(58) Tekniikka kehittyy niin paljon, että pian lasten ei tarvitse enää murehtia maapallostaa, kun Elon Musk et al. keksivät, kuinka ihmiskunta muuttaa toiselle planeetalle.

Hyvin argumentoitu: 0. (HS.1)

Ilmastonmuutosta vähätteleviä kommentteja oli kolumnin HS.1 verkkokeskustelussa yhdeksän, eli huomattavasti vähemmän, kuin ilmastonmuutosta korostavia kommentteja, joita oli 34. Ilmastonmuutosta vähättelevissä kommentteissa vähättelevää asennetta tuotiin esiin esimerkiksi ironian kautta, kuten esimerkissä (58), jossa kommentoija esittää epärealistisia ennusteita siitä, mitä tulevaisuudessa tulee tapahtumaan. Esimerkissä (57) argumentoidaan esimerkkien avulla sen puolesta, että ilmastonmuutos ei *oikeasti* olisi tuhoamassa maapalloa, sillä sähköä ei tuoteta ydinvoimalla. Hän vahvistaa argumenttiinsa esimerkeillä Saksan ja Suomen toiminnasta ydinvoiman vähäistä käyttöä koskien.

Ilmastonmuutosta vähätteleviä kommentteja ei ollut kolumnin HS.2 verkkokeskustelussa yhtäkään, mutta kolumnin HS.3 verkkokeskustelussa niitä oli toiseksi eniten muihin kategorioihin verrattuna. Niissä ilmastonmuutosongelmaa vähäteltiin, tai se kiellettiin kokonaan. Kommenteissa vähäteltiin Suomen vastuuta asiassa, ja kolumnissa käsiteltyä ilmastoahdistusta pidettiin erittäin huonona asiana, jota tulisi välttää tai kitkeä pois. Ilmastonmuutosta vähättelevät kommentit olivat asenteiltaan hyvin pitkälti samassa linjassa kaikkien kolumnien verkkokeskusteluissa.

(59) Nyt pitäisi nimenomaan käyttäytyä aikuismaisesti ja lakata huolestuttamasta lapsia asialla, joka ei ole lainkaan sen arvoinen. Koko ilmastonmuutosteoria on hyvin kyseenalainen ja sisältää paljon "suuren tiedehuijauksen" piirteitä, joita soisi median aktiivisesti tuovan esiin. Jos ilmasto muuttuukin, se on hidasta ja antaa hyvin aikaa sopeutua mahdollisiin vaikutuksiin, olivat ne sitten mihin suuntaan hyvänsä (kun siitä ei ole varmuutta). Toistaiseksi ilmastonmuutoksella ei ole ollut mitään vaikutusta arkielämäämme vaan luonnollisilla tekijöillä voidaan hyvin selittää kaikki tapahtumat. Koko asia on muuttunut poliittiseksi liikkeeksi jolla ei ole enää mitään tekemistä tieteen kanssa. Pahinta mitä voimme tehdä on ahdistaa omia lapsiamme jopa siihen mittaani, että koulunkäynti häiriintyy. Muistan

itse nuorena ydinsodan pelon, myöhemmin pelotti jääkauden tuleminen, ja nyt pelotellaan ilmaston lämpenemisenä. Toistaiseksi tuomiopäivän ennusteet ovat olleet väärässä, ja niin todennäköisesti nytkin, joten luultavasti juuri itse ahdistus on paljon vahingollisempaa kuin ilmaston muuttuminen. Hävetkää lapsianne huolestuttavat aikuiset ja ahdistusta lietsova media!

Hyvin argumentoitu: 119. (HS.3)

(60) Tympii tällainen ilmastovouhotus maassa, jossa metsät sitovat päästöjä, jotka ovat promilleluokkaa globaalissa katsannossa. Kiina, Usa ja Saksa ovat parempi osoite ahdistuneisuudelle.

Hyvin argumentoitu: 28. (HS.3)

(61) Suomalaisten tekemiset eivät vaikuta ilmastönlämpenemiseen. Niinpä ilmastönlämpenemisestä ei kannata ahdistua. Minkäs teet.

Hyvin argumentoitu: 14. (HS.3)

(62) Minua Suomen ilmasto ei ahdistaa, koska en näe mitään ongelmaa.

Hyvin argumentoitu: 3. (HS.3)

Esimerkissä (59) ilmastoahdistuksen lietsomista pidetään epäaikuismaisena, ja ilmastomuutosta epäillään ”suureksi tiedehuijaukseksi”. Kommentoija rinnastaa pelkoa ilmastomuutoksesta oman nuoruutensa pelkoihin, jolloin hänen mukaansa ihmisiä peloteltiin ydinsodalla ja jääkauden alkamisella, joka oli aivan turhaa, sillä ”tuomiopäivän ennusteet” eivät silloinkaan olleet oikeassa, joten tuskin ovat sitä nytkään. Esimerkeissä (60, 61 ja 62) vähätellään Suomen vastuuta ja osuutta ilmastomuutosasiassa aineistolle hyvin tyypillisellä tavalla: ilmastomuutos kielletään kokonaan, eikä ainakaan Suomi tai suomalaiset voi asiaan vaikuttaa millään tavalla, ja vastuunkantajiksi listataan muita maita. Ilmastomuutokseen liittyvistä toimia kutsutaan värittävästi ilmastovouhottukseksi.

4.3 Yhteenveto

Kolumneissa havaitut representaatiot Thunbergiä vähättelevät representaatiot *Vaativa, aikuisia ojentava kontrollifriikki, Autistinen lapsi, jonka kykyjä ja jaksamista on syytä kyseenalaistaa* sekä Thunbergiä ylistävä representaatio *Nuori ilmastoaktivisti, jonka rin-*

nalla aikuiset näyttävät teineiltä aikaansaivat monipuolista keskustelua kolumnien verkkokeskusteluissa. Representaatioita rakennettiin kolumneissa eri kielellisin keinoin, käyttäen esimerkiksi Kakkuri-Knuutilan ja Halosen (2015) listaamia värittäviä, vahvistavia ja metaforisia ilmaisuja. Ilmaisukeinojen myötä Thunbergiä koskevat representaatiot vahvistuivat ja saivat kärkkäämmän vaikutelman. Kaikki kolumnit olivat kirjoitustyyliältään mielipiteelliselle tekstille tyypillisiä, sillä ne olivat räväkkiä ja niissä otettiin vahvasti kantaa aiheeseen.

Se, että kolumnit HS.1 ja HS.2 keskittyivät miltei kauttaaltaan Thunbergiin, kun taas kolumnissa HS.3 Thunberg ainoastaan mainittiin, vaikutti keskustelun määrälliseen jakautumiseen ilmastonmuutosaiheen ja Thunbergin välillä. Eri representaatiot taas aikaansaivat verkkokeskusteluissa erilaisia reaktioita, joiden myötä niissä tuotiin esiin erilaisia asenteita Thunbergiin liittyen.

Thunbergiä vähättelevät representaatiot aikaansaivat kolumnin HS.1 verkkokeskustelun kommentteissa eniten keskustelua Thunbergistä, ja häntä koskevat kommentit olivat jakautuneet selkeästi Greta-myönteisiin ja Greta-vastaisiin kommentteihin. Greta-neutraaleja kommentteja oli vain muutama. Tämä kertonee siitä, että mielipiteet Thunbergistä ovat selkeästi jakautuneita, ja että ne ovat tyypillisesti häntä puoltavia tai häntä vastustavia, eivätkä yleensä mitään siltä väliltä. Greta-myönteisiä kommentteja oli Greta-aiheisista kommentteista kyseisessä verkkokeskustelussa eniten.

Thunbergiä vähättelevät representaatiot kolumnissa HS.1 ja niihin liittyvä tunteita herättävä kirjoitustyyli näytti tarttuvan myös kommentteihin, niiden ollessa tyypillisesti tyyliltään kärkkäitä. Greta-myönteisissä kommentteissa moitittiin kolumnistia ja hänen keskittymistään Thunbergiin henkilönä ilmastonmuutosongelman sijasta, kolumnistin asiantuntemusta kyseenalaistettiin ja Thunbergin pätevyyttä pyrittiin tuomaan esille kolumnin Thunbergiä vähättelevien argumenttien heikentämiseksi. Kolumnissa vallitseva Thunbergiä vähättelevät representaatiot tuntuivat saaneen Thunbergin kannattajat

kommentoimaan kärkkäästi hänen puolestaan, jolloin taas Thunbergin vastustajat tyyppillisesti argumentoivat heitä vastaan tai jatkoivat Thunbergiä kyseenalaistavan representaation rakentamista omilla tukiargumenteillaan.

Vaikka kolumni HS.1 käsitteli pääasiassa Thunbergiä, aikaansai se myös runsaasti keskustelua ilmastonmuutoksesta. Tämä tukee teoriaa, jonka mukaan ilmastonmuutosaihe on vahvasti henkilöitynyt Thunbergiin: vaikka keskustelunaiheena oli Thunberg vaihtui aihe luontevasti ilmastonmuutokseen. Varsinkin ilmastonmuutosta korostavia kommentteja oli runsaasti, kun taas ilmastonmuutosta vähätteleviä kommentteja oli huomattavasti vähemmän. Representaatioissa korostunut Thunbergiä vähättelevä tyyli on kommentoijien keskuudessa saattanut vaikuttaa siihen, että ilmastonmuutosta korostavia kommentteja oli paljon suhteessa ilmastonmuutosta väheksyviin kommentteihin, painottaen ilmastonmuutoksen oikeellisuutta. Myös tämä tukee henkilöitymisteoriam, sillä kolumnissa HS.1 vallinnut representaatio herätti verkkokeskustelussa paljon Greta-myönteisiä kommentteja. Greta-myönteisyyden voidaan olettaa liittyvän ilmastonmuutosta korostaviin kommentteihin, sillä Greta-myönteinen henkilö tuskin kieltää tai vähättelee ilmastonmuutosta.

Myös kolumni HS.2 keskittyi lähes kauttaaltaan Thunbergiin, jonka seurauksena kommentointi keskittyi enimmäkseen häneen, eikä ilmastonmuutoskeskustelu saanut paljon tilaa kommenttiketjussa. Ilmastonmuutosta korostavia kommentteja oli muutama ja ilmastonmuutosta vähätteleviä kommentteja ei ollut yhtäkään. Tämä havainto ei tue henkilöitymisteoriam samalla tavalla, kuin HS.1 kolumnin verkkokeskustelussa todettiin tukeeneen. Kolumnissa HS.2 havaittu Thunbergiä ylistävässä representaatioissa, *Ilmastoaktivisti, jonka rinnalla aikuiset näyttävät teineiltä*, Thunberg ja aikuiset asetettiin vastakkain esittämällä Thunberg kypsäkäytöksisenä ja aikuiset lapsellisina. Tämä näkyy myös Greta-aiheisissa kommentteissa: Greta-myönteisissä kommentteissa tuetaan tätä näkemystä, Thunberg esitetään aikuismaisena sekä pätevänä esikuvana. Greta-vastaisissa kommentteissa tätä näkemystä pyrittiin murtamaan esittämällä Thunberg lapsena tai lapsellisena,

ja hänen toimiaan kritisoitiin epäjohtonmukaisina ja hänen tietämystään väheksyttiin esimerkiksi hänen nuoren ikänsä ja Asperger-diagnoosin verukkein.

Kolumnin HS.3 verkkokeskustelussa Thunberg ei saanut paljon tilaa, joka selittynee sillä, että kolumni käsitteli pääasiassa ilmastoahdistusta ja ainoastaan osittain Thunbergiä. Thunbergiä käsitteleviä kommentteja olikin vain murto-osa, keskustelun keskittyessä ilmastoahdistuksen kautta laajempaan ilmastonmuutoskeskusteluun. Vaikka ilmastomuutosaihe on vahvasti henkilöitynyt Thunbergiin, ei Greta-aiheinen keskustelu päässyt valloilleen tässä tapauksessa, vaan se jäi ilmastonmuutoskeskustelun jalkoihin. HS.3 kolumnin verkkokeskustelu ei näin ollen tue henkilöitymisteoraa yhtä vahvasti, kuin kahden muun kolumnin verkkokeskustelut tekevät, Greta-aiheisen keskustelun jäädessä HS.3 kolumnin verkkokeskustelussa niin vähälle. On kuitenkin huomionarvoista, että Thunbergiin liittyen kommentoitiin sekä puolesta että vastaan, vaikka kolumnissa häntä käsiteltiin vain lyhyesti. Greta-aiheisissa kommentteissa keskityttiin hyvin pitkälti samoihin asioihin, kuin muidenkin kolumnien verkkokeskustelujen Greta-aiheisissa kommentteissa.

Yhteenvetona kaikkien kolumnien verkkokeskustelujen kommentteista voidaan todeta, että argumentoitiin kommentteissa sitten Thunbergiin tai ilmastonmuutokseen liittyen, puolesta tai vastaan, olivat kommentit tyyliltään kärkkäitä ja niissä käytettiin laajasti Kakuri-Knuuttilan ja Halosen (2015) argumentointikeinoja. Erityisen suosittuja keinoja olivat värittävät ja metaforiset ilmaisut, joita käytettiin runsaasti keskustelunaiheesta ja kommentoijan omasta kannasta riippumatta. Metaforilla ja värittäville ilmaisuille haluttiin pyrkiä korostamaan ja konkretisoimaan omaa argumenttia. Ironia oli keino, jota käytettiin silloin, kun haluttiin osoittaa kolumnistin tai toisen kommentoijan mielipiteen olevan naurettava sekä väärä. Konjunktioita käytettiin keinoista kenties vähiten.

Se, että kolumnien yhteydessä käydyt keskustelut olivat hyvin pitkälti tyyliltään kärkkäitä, sopii hyvin yhteen Laaksosen ja Pöyryn (2018) hybridin mediatilan teorian kanssa. Hybridissä mediatilassa tunnepitoinen sisältö, kuten tämän tutkimuksen kolme kolumnia voidaan todeta olevan, aikaansa herkästi myös tunnepitoista keskustelua. Hybridissä

mediatilassa rakentuvat keskustelut ovat myös usein polarisoituneita, joka toteutui myös tämän tutkimuksen aineistossa. Polarisoituneisuus näkyi siten, että verkkokeskustelujen kommentteissa esitettiin paljon eriäviä mielipiteitä. Keskustelu oli polarisoitunutta molemmassa verkkokeskusteluissa vallinneissa keskustelunaiheissa, eli Thunbergissä ja ilmastonmuutosaiheessa.

5 Päätäntö

Tässä tutkimuksessa tarkasteltiin, miten ruotsalainen ilmastoaktivisti Greta Thunberg esitetään Helsingin Sanomien kolumneissa ja kolumnien verkkokeskusteluissa. Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, minkälaisia representaatioita Thunbergistä rakennetaan kolumneissa sekä sitä, heijastuvatko representaatioiden kautta välittyneet asenteet kolumnien yhteydessä käytyihin verkkokeskusteluihin. Representaatiot koostuvat Seppäsen ja Väliiverroksen (2015) mukaan valinnoista, jotka tekevät mediaesityksistä sellaisia kuin ne ovat: valintojen myötä esityksillä voi olla yhteiskunnallisia vaikutuksia. Tutkimuksen taustalla oli oletus, että journalismilla on vaikutusvaltaa yleisönsä mielipiteisiin. Oletus kytkeytyi ajatukseen siitä, että journalismi voi vaikuttaa yleisöönsä eri keinoin, kuten nostamalla julkisuuteen eri aiheita ja henkilöitä. Myös kirjoitustyyllillä, argumentoinnilla ja representoimalla asioita eri tavoin oletettiin, että on mahdollista ainakin pyrkiä vaikuttamaan yleisöön ja heidän mielipiteisiinsä.

Tutkimuksen aineistona oli kolme Helsingin Sanomien Greta Thunberg -aiheista kolumnia ja niiden yhteydessä käytyjen verkkokeskustelujen kommentit. Kolumnit, valittiin tutkimuskohteeksi koska ne edustavat tekstilajia, joka pyrkii tyypillisesti mielipiteellisenä tekstinä vaikuttamaan sekä aikaansaamaan keskustelua. Kolumneja pohdittiin diskurssi-analyysin periaatteisiin nojautuen, etsimällä niissä rakennettuja representaatioita Thunbergistä. Kolumneista pystyttiin muodostamaan kolme eri Thunbergiä edustavaa representaatiota: Kaksi Thunbergiä väheksyvää ja yksi Thunbergiä ylistävä representaatio. Representaatioiden mahdollista välittymistä tutkittiin kolumnien verkkokeskusteluiden kommentteja analysoiden. Kolumnien kommentit jaoteltiin niiden aiheiden ja asenteiden mukaan eri kategorioihin, jonka jälkeen kommentteihin pureuduttiin tarkemmin, selvittäen mihin asioihin kommentteissa oli tartuttu ja millä keinoin kommentteissa argumentoitiin oman mielipiteen puolesta.

Tutkimuksessa selvisi, että kolumnin sisällöllä ja tekstin Greta-keskeisyydellä oli yhteys siihen, mihin ja millä mittakaavalla eri aiheisiin kommentteissa tartuttiin. Kolumnit HS.1

ja HS.2 käsittelivät miltei kauttaaltaan Thunbergiä, ja näin ollen myös niiden verkkokeskusteluissa kommentoitiin paljon Thunbergiin liittyen. Greta-aiheisista kommenteista jokainen kolumni poiki eniten Greta-myönteisiä kommentteja, Greta-vastaisia kommentteja ollessa määrältään jokaisessa verkkokeskustelussa Greta-myönteisiä kommentteja vähemmän. Kaikkien kolumnien verkkokeskusteluissa käsiteltiin kahta aihetta eri näkökulmista: Greta Thunbergiä ja ilmastonmuutosta.

Aineiston kolumnit olivat kirjoitustyyliiltään kolumnille tyypillisiä: niissä kolumnisti toi esiin omaa näkemystään tiettyyn asiaan, näissä tapauksissa Greta Thunbergiin ja ilmastonmuutokseen. Kolumneilla haluttiin selvästikin aikaansaada keskustelua, sillä kolumnit olivat otsikosta lähtien tyyliään tunteita herättäviä. Rentolan (2010) mukaan kolumneissa kielenkäyttö on yleensä värikästä, ja niissä käytetään paljon monivivahteisia ilmaisuja, joilla kirjoittaja pyrkii vahvistamaan ja perustelemaan omaa mielipidettään – tämä toteutui myös tässä tutkimuksessa käsitellyissä kolumneissa. Tunteita herättävän sekä faktapitoisen sisällön on Laaksosen ja Pöyryn (2018) mukaan todettu herättävän hybridissä mediatilassa herkästi keskustelua. Se näkyi myös tämän tutkimuksen aineistossa, kun Thunbergistä rakennetut representaatiot saivat aikaan paljon kannanottoja sekä puolesta että vastaan.

Thunbergiä vähättelevät representaatiot herättivät paljon keskustelua Thunbergistä. Sen seurauksena Greta-myönteisissä kommenteissa Thunbergiä puolusteltiin ja kolumnistia moitittiin epäoleellisiin asioihin tarttumisesta, kun taas Greta-vastaisissa kommenteissa kolumnin Thunbergiä vähätteleviä representaatioita tuettiin. Kun Thunbergistä puhuttiin positiiviseen sävyyn, niin kuin Thunbergiä ylistävän representaation vallitessa tehtiin, tuettiin representaatioissa korostettuja asioita Greta-myönteisissä kommenteissa, kun taas Greta-vastaisissa kommenteissa niitä pyrittiin murtamaan eri keinoin ja argumentein.

Tutkimuksessa tulee selkeästi esiin journalismin yhteiskunnallisesti tärkeä rooli keskustelunluojana, kolumnien herättäessä laajaa keskustelua Greta Thunbergin kautta maail-

manlaajuisesti tärkeästä ilmastonmuutosaiheesta. Kolumnien ajankohtaiset aiheet saivat aikaan paljon erilaisia reaktioita ja antoivat kipinän kolumnien yhteydessä käydyille keskusteluille, joissa käsiteltiin Greta Thunbergin ohella ilmastonmuutokseen liittyviä poliittisia näkökulmia. Tutkimuksen tulokset tukevat osittain sitä, että ilmastonmuutos on henkilöitynyt aiheena vahvasti Thunbergiin, keskustelunaiheiden tasaisesti kommentissa poukkoillessa Thunbergin ja ilmastonmuutoksen välillä. HS.3 kolumnin verkkokeskustelun perusteella henkilöitymisteoriat ei toteudu samalla tavalla, mutta on kuitenkin huomioitava, että kolumneja oli tässä tutkimuksessa käsittelyssä vain kolme kappaletta. Jos Greta-aiheisia kolumneja olisi ollut analysoitavana useampia, voisi henkilöitymisestä vetää tarkempia johtopäätöksiä.

Tämä tutkimus antaa osviittaa siitä, kuinka journalismi rakentaa yhteiskunnallista keskustelua. Tutkimuksen kohteeksi valittu Greta Thunberg ja valtakunnallinen sanomalehti Helsingin Sanomien kolumnien ja niiden verkkokeskustelut toimivat aineistona hyvin, sillä niiden yhdistelmä aikaansai värikästä keskustelua verkkokeskusteluissa. Myös keskustelu ilmastonmuutoksesta sai paljon tilaa verkkokeskusteluissa, joka myös vahvistaa journalismin roolia yhteiskunnallisen keskustelun rakentajana. Kolumneissa osittain Kakkuri-Knuutilan ja Halosen (2015) esittämien argumentointikeinojen avulla rakennetut representaatiot heijastuivat kolumnien yhteydessä käytyihin verkkokeskusteluihin, mikä näkyi verkkokeskusteluissa vahvoina kannanottoina representaatioiden sanomaa vastaan argumentoiden tai tukiargumentteja esittäen. Argumentoinnin tarkoitus on muun muassa Harakan ja Eronen-Vallin (2018) mukaan, kielellisin keinoin muuttaa tai vahvistaa toisen käsitystä jostakin asiasta. Argumentointi oli vahvasti läsnä kaikkien kolumnien verkkokeskusteluissa.

Representaatioista välittyneiden Thunbergiä vähättelevien ja ylistävien asenteiden perusteella voidaan päätellä, että Helsingin Sanomien kolumneissa annetaan sijaa monenlaisille näkökulmille. Verkkokeskustelujen kommentoinnin perusteella taas voidaan todeta, että Helsingin Sanomien lukijakunta on enemmän Greta-myönteistä kuin Greta-vastaista. Myös ilmastonmuutoskeskustelu oli enemmän ilmastonmuutosta korostavaa,

kuin sitä vähättelevä. Tätä tukee Krusen, Norrisin ja Flinchumin (2018) toteamus siitä, että käyttäjät usein hakeutuvat keskustelualustoille ja -yhteisöihin, joissa jo alun perin vallitsee samanhenkinen ja heidän omaan arvomaailmaansa sopiva keskustelukulttuuri. Paasonen (2014) mukaan myös tunneintensiteetti ohjaa käyttäjiä tietyille keskustelualustoille, keskusteluketjuihin ja ryhmiin. Se, että Greta-myönteisiä ja ilmastonmuutosta korostavia kommentteja oli muita kommenttikategorioita enemmän, tukee Jungin ja muiden (2020) tutkimuksen tuloksia, jossa Greta-myönteisen henkilön todettiin todennäköisesti uskovan myös ilmastonmuutokseen. Intertekstuaalisuus, joka tarkoittaa Pietikäisen ja Mäntysen (2019) mukaan kielenkäytön kiertoa ja sen linkittyneisyyttä menneisyyteen näkyi kolumnien verkkokeskusteluissa kommentointina, jossa samoja argumentteja ja ilmaisuja kierrätettiin. Samat argumentit ja siihen liittyvät keinot sekä Thunbergiä kuvailevat adjektiivit toistuivat verkkokeskusteluissa.

Tämän tutkimuksen aineisto on varsin pieni, eikä siitä sen vuoksi voi vetää liian vankkoja johtopäätöksiä. Tämän tutkimuksen tulokset antavat osiittaa aiheesta ja nostavat esiin monia aiheita jatkotutkimuksille. Aihetta olisikin mielenkiintoista tutkia isomman aineiston kautta, laajentaen sitä muihin kotimaisiin tai esimerkiksi ulkomaisiin medioihin. Koska Greta Thunbergin on maailmanlaajuisesti vaikuttava ilmastoaktivisti, olisi mielenkiintoista selvittää, miten hänet representoidaan kansainvälisissä medioissa ja minkälaista keskustelua Thunberg ja kirjoitukset hänestä herättävät laajemmassa mittakaavassa.

Lähteet

- Ahva, L. (2018). Osallistuvan journalismin ankkuroitavat käytännöt. *Media & viestintä*. 41(1), 75–96. https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/105163/osallistuvan_journalismin_ankkuroivat_2018.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Boulianne, S., Lalancette, M. & Ilkiw, D. (2020) “School Strike 4 Climate”: Social Median and the International Youth Protest on Climate Change. *Media and Communication*. 8(2), 208–218. <http://dx.doi.org/10.17645/mac.v8i2.2768>
- Fairclough, N. (1997). *Miten media puhuu*. Suom. V. Blom & K. Hazard. Vastapaino.
- Fock, C. (2019) Greta Thunberg håller tal på klimatmötet i Madrid. SVT. Noudettu 2020-03-26 osoitteesta <https://www.svt.se/nyheter/utrikes/greta-thunberg-haller-tal-pa-klimatmotet-i-madrid>
- Fridays for future (2020, 12. huhtikuuta). About #FridaysForFuture. Noudettu 2020-09-25 osoitteesta <https://fridaysforfuture.org/about>
- FridaysForFuture. (2019, 27. heinäkuuta). Greta Thunberg full speech at the National Assembly in Paris, July 23 2019 [video]. YouTube. Noudettu 2020-12-04 osoitteesta https://www.youtube.com/watch?time_continue=109&v=ESDpzwWrmGg&feature=emb_title
- Hall, S. (1997). *Representation: Cultural representations and signifying practices*. Sage.
- Harakka, T. & Eronen-Valli, M. (2018). Retoriikka – viestinnällistä vaikuttamista antiikista digiin. Teoksessa L. Kääntä & E. Salmela (toim.), *Näkökulmia viestintätieteisiin. Asiantuntijoiden viestinnästä digitaalisen median mahdollisuuksiin* (s. 14–24). <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-476-801-6>
- Heinonen, V. & Kakkuri-Knuuttila, M. (2015) Talouspolitiikan retoriikka. Teoksessa M. Kakkuri-Knuuttila (toim.), *Argumentti ja kritiikki. Lukemisen, keskustelun ja vakuuttamisen taidot* (s. 60–173). Gaudeamus.
- Helasvuo, M., Johansson, M. & Tanskanen, S. (2014). Johdatus digitaaliseen vuorovaikutukseen. Teoksessa: M. Helasvuo, M. Johansson & S. Tanskanen (toim.). *Kieli verkossa. Näkökulmia digitaaliseen vuorovaikutukseen* (s. 9–28). Hansaprint.

- Hirsto, H. & Sihvonen, T. (2018). Tuhlaamisen vaarat, säästämisen ilot – Diskurssianaalyyssi taloustehtien tutkimuksessa. Teoksessa L. Kääntä & E. Salmela (toim.), *Näkökulmia viestintätieteisiin. Asiantuntijoiden viestinnästä digitaalisen median mahdollisuuksiin* (s. 14–24). <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-476-801-6>
- Jokinen, A. (2016). Diskurssianalyysin suhde sukulaistraditioihin. Teoksessa A. Jokinen, K. Juhila, & E. Suoninen, *Diskurssianalyysi. Teoriat, peruskäsitteet ja käyttö*. Vastapaino.
- Jokinen, A., & Juhila, K. (1999). Diskurssianalyysin tutkimuksen kartta. Teoksessa A. Jokinen, K. Juhila & E. Suoninen (toim.), *Diskurssianalyysi liikkeessä* (s. 54–100). Jyväskylä: Vastapaino.
- Jokinen, A., Juhila, K. & Suoninen, E. (2016). Diskursiivinen maailma. Teoreettiset lähtökohdat ja analyttiset käsitteet. Teoksessa A. Jokinen, K. Juhila & E. Suoninen, *Diskurssianalyysi. Teoriat, peruskäsitteet ja käyttö*. Vastapaino.
- Journalismin, viestinnän ja median tutkimuskeskus. (2019). Uutismedia verkossa 2019. Reuters-instituutin Digital News Report Suomen maaraportti. Media-alan tutkimussäätiö. Noudettu 2020-03-23 osoitteesta https://www.mediaalantutkimussaatio.fi/wp-content/uploads/Reuters_Digital_News_Report_Suomi_2019.pdf
- Julkisen sanan neuvosto. (2020) Journalistin ohjeet ja liite. Noudettu 2020-03-27 osoitteesta https://www.jsn.fi/journalistin_ohjeet/
- Kakkuri-Knuuttila, M. & Halonen I. (2015) Argumentaatioanalyysi ja hyvän argumentin ehdot. Teoksessa: M. Kakkuri-Knuuttila (toim.), *Argumentti ja kritiikki. Lukemisen, keskustelun ja vakuuttamisen taidot* (s. 60–173). Gaudeamus.
- Kantola, A. (2012). From gardeners to revolutionaries: The rise of the liquid ethos in the political journalism. *Journalism*, 14(5), 606–626. <https://doi-org.proxy.uwasa.fi/10.1177/1464884912454504>
- Kjos Fonn, B., Hornmoen, H. & Hyde-Clarke, N. & Benestad Hågvar, Y. (2017) *Putting a Face on It. Individual Exposure and Subjectivity in Journalism*. Cappelen Damm Akademisk.

- Kruse, L., Norris, D. & Flinchum, J. (2018) Social Media as a Public Sphere? Politics on Social Media. *The Sociological Quarterly*. 59(1), 62–84. <https://doi.org/10.1080/00380253.2017.1383143>
- Laaksonen, S. & Matikainen, J. (2013). Tutkimuskohteena vuorovaikutus ja keskustelu verkossa Teoksessa S. Laaksonen, J. Matikainen & M. Tikka (toim.), *Otteita verkosta. Verkon ja sosiaalisen median tutkimusmenetelmät* (s. 193–244). Tampere: Vastapaino.
- Laaksonen, S. & Pöyry, E. (2018). Pahastumista vai politiikkaa: Sosiaalisen median kohut affektiivisessä keskustelukulttuurissa. Noudettu 2020-03-29 osoitteesta <http://widerscreen.fi/assets/Laaksonen-Pöyry-3-2018.pdf>
- Laville, S. & Watts, J. (2019). Across the globe, millions join biggest climate protest ever. The Guardian. Noudettu 2020-11-15 <https://www.theguardian.com/environment/2019/sep/21/across-the-globe-millions-join-biggest-climate-protest-ever>
- Mansikka-aho, A., Saari, A., Lätti, J. & Eskola, J. (2018). Se vaikenee, joka pelkää. Ilmastomuutos traumaattisena tietona. *Aikamme kasvatus: vain muutos on pysyvää?: 14 eläytymismenetelmätutkimusta*. Noudettu 2020-10-07 osoitteesta https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/105003/se_vaikenee_joka_pelkaa.pdf?sequence=1
- McNair, B. (2018). Journalism as Public Sphere. Teoksessa T. Vos (toim.), *Journalism. Handbooks of Communication Studies* (s. 149–168). De Gruyter Mouton.
- McQuail, D. (2013). *Journalism and Society*. Sage Publications.
- Media Audit Finland (2020) LT ja JT tarkastustilasto. Noudettu 2020-11-7 osoitteesta <https://mediaauditfinland.fi/wp-content/uploads/2020/08/LT-tilasto-2019.pdf>
- Mkono, M., Hughes, K. & Echentille, S. (2020). Hero or villain? Responses to Greta Thunberg’s activism and the implications for travel and tourism. <https://doi-org.proxy.uwasa.fi/10.1080/09669582.2020.1789157>
- Nieminen, H. & Pantti, M. (2012). *Media markkinoilla. Johdatus joukkoviestintään ja sen tutkimukseen*. Tampere: Vastapaino.

- Paasonen, S. (2014). Juhannustanssien nopea roihu ja Facebook-keskustelun tunneintensiteetit. *Media & viestintä*, 37(4), 22–39.
- Papacharissi, Z. (2002). The virtual sphere. The internet as a public sphere. *New media & society*, 4(1), 9–27. <https://doi.org/10.1177%2F14614440222226244>
- Pietikäinen, S. & Mäntynen, A. (2019). *Uusi kurssi kohti diskurssia*. Vastapaino.
- Pietilä, J. (2008). Kirjoitus, juttu, tekstielementti. Suomalainen sanomalehtijournalismi juttutyyppeiden kehityksen valossa printtimedian vuosina 1771-2000. [Väitöskirja, Jyväskylän yliopisto]. JYX-julkaisuarkisto. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-3454-5>
- Rantsila, A. (2018). Tahmaiset affektit. Fukushima Daichin ydinonnettomuus YLE:n uutisoinnin verkkokommenteissa. *Lähikuva*, 31(3), 30–45.
- Rentola, M. (2010). *Vaikuta mediassa – Kirjoittamisen keinot tutuiksi*. Kansanvalistusseura.
- Sehl, A. (2018). Journalism, Audiences and Community Engagement. Teoksessa T. Vos (toim.), *Journalism. Handbooks of communication science*. De Gruyter Mouton. <https://doi.org/10.1515/9781501500084-001>
- Seppänen, J. & Väliverronen, E. (2015). *Mediayhteiskunta*. Vaasan Yliopisto. <https://www.ellibslibrary.com/book/9789517684880>
- Sheafer, T. (2007). How to evaluate it: The role of story-evaluative tone in agenda setting and priming. *Journal of Communication*, 57, 21–39.
- Shehata, A. & Hopmann, D. (2012). Framing climate change. A study of US and Swedish press coverage of global warming. *Journalism Studies*, 13(2), 175–192. DOI: 10.1080/1461670X.2011.646396
- Suoninen, E. (1999). Näkökulmia sosiaalisen todellisuuden rakentumiseen. Teoksessa A. Jokinen, K. Juhila & E. Suoninen (toim.), *Diskurssianalyysi liikkeessä* (s. 17–37). Vastapaino.
- Suoninen, E. (2016). Kielenkäytön vaihtelevuuden analysoiminen. Teoksessa A. Jokinen, K. Juhila, & E. Suoninen (toim.), *Diskurssianalyysi. Teoriat, peruskäsitteet ja käyttö*. Vastapaino.

- TEDxStockholm. (2018, 12. joulukuuta). Susanna Kultalahti: School strike for climate - save the world by changing the rules [video]. YouTube. Noudettu 2020-09-04 osoitteesta <https://www.youtube.com/watch?v=EAmUIEsN9A>
- Thomas, R. (2018). Advocacy journalism. Teoksessa T. Vos (toim.), *Journalism. Handbooks of communication science*. De Gruyter Mouton.
<https://doi.org/10.1515/9781501500084-001>
- Thomsen, D. (2019). Greta Thunbergs väg från skolstrejkande tonåring till ikon. Svt. Noudettu 2019-11-01 osoitteesta <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/greta-thunbergs-vag-fran-skolstrejkande-15-aring-till-ikon>
- Vos, T. (2018). Journalism. Teoksessa T. Vos (toim.), *Journalism. Handbooks of communication science*. De Gruyter Mouton.
<https://doi.org/10.1515/9781501500084-001>
- Väliverronen, J. & Kunelius, R. (2011). Poliitiikan journalismi medioitumisen aikakaudella. Teoksessa E. Väliverronen (toim.) *Journalismi murroksessa* (s. 225–247). Gaudeamus.